

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van Wet tot wijziging van onder andere de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Leerplichtwet 1969 in verband met de versterking van het beroepsonderwijs, door het wettelijk mogelijk maken van doorlopende leerroutes vmbo-mbo (sterk beroepsonderwijs)

Voorstel van wet [concept d.d. 17/1/2019, #1394021]

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de aansluiting van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs op het middelbaar beroepsonderwijs te verbeteren en daartoe meer samenwerking tussen scholen en instellingen mogelijk te maken in de vorm van doorlopende leerroutes vmbo-mbo waarbij voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in een geïntegreerd onderwijsprogramma worden verzorgd;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs

De Wet op het voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1 worden, onder vervanging van de punt aan het slot van de begripsbepaling 'basisgegevens' door een puntkomma, tien begripsbepalingen toegevoegd, luidende:
instelling voor beroepsonderwijs: instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, waaraan beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.2.1, tweede lid, van die wet wordt verzorgd;
kwalificatie: kwalificatie als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel t, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;
opleidingsdomein: opleidingsdomein als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel t2, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

beroepsopleiding: opleiding als bedoeld in artikel 7.1.2, tweede lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

entreeopleiding: entreeopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

basisberoepsopleiding: basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

vakopleiding: vakopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel c, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

middenkaderopleiding: middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel d, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

begeleide onderwijsuren: begeleide onderwijsuren als bedoeld in artikel 7.2.7, zesde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, met dien verstande dat ten aanzien van het eerste en tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo onder 'begeleide onderwijsuren' mede wordt verstaan 'onderwijstijd' als bedoeld in deze wet;

beroepspraktijkvorming: beroepspraktijkvorming als bedoeld in artikel 7.2.8, eerste lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

B

In artikel 10b8, eerste lid, wordt 'in plaats van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b, eerste lid, een entreeopleiding te volgen als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onder a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, met inachtneming van de artikelen 7.2.7 en 8.1.1, vijfde lid, van laatstgenoemde wet' vervangen door 'in plaats van de basisberoepsgerichte leerweg een entreeopleiding te volgen, met inachtneming van de artikelen 7.2.7 en 8.1.1, vijfde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs'.

C

In artikel 10b9, eerste lid, wordt 'een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs' vervangen door 'een instelling voor beroepsonderwijs'.

D

Na artikel 10b9 worden 11 artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 10b10. Doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Het bevoegd gezag van een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs of een school voor voorbereidend beroepsonderwijs kan leerlingen een doorlopende leerroute vmbo-mbo aanbieden, met inachtneming van de artikelen 10b11 tot en met 10b20 en hoofdstuk 8, titel 5a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs.
2. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo is een onderwijsprogramma vanaf het derde leerjaar aan een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs of een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, dat opleidt tot een diploma van een basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding.
3. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo stemt wat betreft het daarvan onderdeel uitmakende voortgezet onderwijs overeen met een of meer van de profielen, bedoeld in artikel 10, 10b of 10d, die aan de school worden verzorgd.
4. In een doorlopende leerroute vmbo-mbo worden tot één onderwijsprogramma geïntegreerd:
  - a. de basisberoepsgerichte leerweg en een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
  - b. de kaderberoepsgerichte leerweg en een vakopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
  - c. de kaderberoepsgerichte, gemengde of theoretische leerweg en een middenkaderopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie.

5. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een agrarisch opleidingscentrum wat betreft het voorbereidend beroepsonderwijs dat daaraan wordt verzorgd.

Artikel 10b11. Samenwerking tussen VO-scholen en MBO-instellingen in het kader van doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd door het bevoegd gezag van een school en het bevoegd gezag van een instelling voor beroepsonderwijs gezamenlijk, op grond van een samenwerkingsovereenkomst.
2. In de samenwerkingsovereenkomst zijn in elk geval afspraken opgenomen over:
  - a. het profiel en het aanverwante opleidingsdomein of de aanverwante kwalificatie waarin de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt aangeboden;
  - b. de vorm van samenwerking, waaronder in ieder geval de inrichting van de bestuurlijke verantwoordelijkheid en de organisatorische alsmede onderwijskundige inrichting van de doorlopende leerroute vmbo-mbo;
  - c. de wijze waarop over de doorlopende leerroute vmbo-mbo inlichtingen worden verstrekt en verantwoording wordt afgelegd aan de bevoegde gezagsorganen van de school en de instelling voor beroepsonderwijs;
  - d. de inzet van personeel en het wederzijds gebruik van faciliteiten van de school en de instelling voor beroepsonderwijs;
  - e. in geval van overdracht van een deel van de bekostiging met toepassing van artikel 96t, de omvang en de bestemming van de over te dragen middelen;
  - f. de inhoud van de terugvaloptie, bedoeld in artikel 10b19;
  - g. de wijze waarop het bedrijfsleven zal worden betrokken bij de opzet van de doorlopende leerroute vmbo-mbo;
  - h. de voorwaarden waaronder een andere school of instelling voor beroepsonderwijs partij kan worden bij de samenwerkingsovereenkomst en op welke wijze de samenwerkingsovereenkomst kan worden gewijzigd, opgezegd of ontbonden;
  - i. een regeling voor de beslechting van geschillen tussen partijen over de uitvoering van de overeenkomst.
3. Het tweede lid is niet van toepassing indien de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd binnen een verticale scholengemeenschap of een agrarisch opleidingscentrum. In plaats daarvan regelt het bevoegd gezag van de verticale scholengemeenschap of van het agrarisch opleidingscentrum op overeenkomstige wijze de onderwerpen, genoemd in het tweede lid, met uitzondering van onderdeel i van dat lid.

Artikel 10b12. Melden inrichting doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Het bevoegd gezag van een school en het bevoegd gezag van een instelling voor beroepsonderwijs melden aan Onze Minister dat zij gezamenlijk een doorlopende leerroute vmbo-mbo aanbieden.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een agrarisch opleidingscentrum dat een doorlopende leerroute vmbo-mbo aanbiedt.

Artikel 10b13. Inrichting doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt aangeboden als één programmatisch geheel op de locatie van de school of van de instelling voor beroepsonderwijs die de doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgt.
2. Het bevoegd gezag van de school is gedurende de eerste twee leerjaren van een doorlopende leerroute vmbo-mbo verantwoordelijk voor de leerling en voor het vervullen van de bijbehorende wettelijke verplichtingen, met uitzondering van:
  - a. de uitvoering van delen van het onderwijsprogramma die behoren tot de beroepsopleiding die deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo
  - b. het afleggen van een examen van of het verkrijgen van een diploma van de beroepsopleiding die deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo; en

- c. de beroepspraktijkvorming die voor de leerling deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo.
3. De leerling kan in het kader van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in staat gesteld worden om aan de school delen van het onderwijsprogramma te volgen die behoren tot de van die doorlopende leerroute deel uitmakende beroepsopleiding. Daarbij is artikel 8.5a.5, derde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs van toepassing.
4. De leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo kan worden toegelaten tot onderwijs- en examenvoorzieningen van de instelling voor beroepsonderwijs.
5. Resultaten die in het eerste of tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo door de leerling zijn behaald onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs worden verwerkt op een wijze die aansluit bij de verwerking van resultaten op die instelling.

Artikel 10b14. Inschrijving doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Een leerling die een doorlopende leerroute vmbo-mbo volgt, wordt gedurende de eerste twee leerjaren van die doorlopende leerroute vmbo-mbo aangemerkt als leerling van de leerweg en het profiel, bedoeld in artikel 10, 10b of 10d, die deel uitmaken van de door die leerling gevolgde doorlopende leerroute vmbo-mbo.
2. Een leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt met ingang van het derde leerjaar van die doorlopende leerroute vmbo-mbo ingeschreven als deelnemer aan de instelling voor beroepsonderwijs, die het beroepsonderwijs binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgt. Het bevoegd gezag van de school draagt zorg voor de inschrijving van de leerling als deelnemer aan de instelling.

Artikel 10b15. Cursusduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van de artikelen 9 en 10a en artikel 7.2.4a, derde lid, onderdelen b tot en met d, van de Wet educatie en beroepsonderwijs bedraagt de cursusduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo vanaf het derde leerjaar aan een school voor voorbereidend beroepsonderwijs of middelbaar algemeen voorbereidend onderwijs:
- a. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een eenjarige basisberoepsopleiding ten minste twee en ten hoogste drie jaren;
  - b. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een tweejarige basisberoepsopleiding of tweejarige vakopleiding ten minste drie en ten hoogste vier jaren;
  - c. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een driejarige vakopleiding of de middenkaderopleiding ten minste vier en ten hoogste vijf jaren;
  - d. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een verlengde middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.4a, vierde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs ten minste vijf en ten hoogste zes jaren.
2. Ten aanzien van de basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding die deel uitmaakt van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'cursusduur' mede verstaan 'studieduur' en wordt onder 'jaar' mede verstaan 'volledig studiejaar als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel r, van de Wet educatie en beroepsonderwijs'.

Artikel 10b16. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BOL)

1. In afwijking van de artikelen 6g, derde en vierde lid, en artikel 7.2.7, derde lid, onderdelen b, c en d, van de Wet educatie en beroepsonderwijs omvat het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo die eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg, bedoeld in artikel 7.2.7, derde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs:
- a. bij een cursusduur van twee jaren ten minste 2.000 klokuren, bestaande uit ten minste 1.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - b. bij een cursusduur van drie jaren ten minste 3.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

c. bij een cursusduur van vier jaren ten minste 4.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.950 begeleide onderwijsuren en ten minste 450 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

d. bij een cursusduur van vijf jaren ten minste 5.000 klokuren, bestaande uit ten minste 3.500 begeleide onderwijsuren en ten minste 900 klokuren aan beroepspraktijkvorming, of

e. bij een cursusduur van zes jaren ten minste 6.000 klokuren, bestaande uit ten minste 4.050 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.350 klokuren aan beroepspraktijkvorming.

2. Het bevoegd gezag van de school en het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs kunnen gezamenlijk een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, genoemde aantallen mits de doorlopende leerroute vmbo-mbo aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval dat het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag dit vast in het schoolplan, bedoeld in artikel 24, eerste lid, en neemt dit op in de schoolgids, bedoeld in artikel 24a, eerste lid, onderdeel c.

Artikel 10b17. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BBL)

In afwijking van de artikelen 6g, derde en vierde lid, en artikel 7.2.7, vierde lid, eerste volzin, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, en onverminderd artikel 8.1.1, derde lid, van die wet omvat het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo die eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg, bedoeld in artikel 7.2.7, vierde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs:

a. bij een cursusduur van twee jaren ten minste 1.850 klokuren, waarvan ten minste 1.610 begeleide onderwijsuren en ten minste 200 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

b. bij een cursusduur van drie jaren ten minste 2.850 klokuren, waarvan ten minste 2.200 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

c. bij een cursusduur van vier jaren 3.700 klokuren, waarvan ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.220 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

d. bij een cursusduur van vijf jaren ten minste 4.550 klokuren, waarvan ten minste 2.600 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.830 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

e. bij een cursusduur van zes jaren ten minste 5.400 klokuren, waarvan ten minste 2.800 begeleide onderwijsuren en ten minste 2.300 klokuren aan beroepspraktijkvorming.

2. Het bevoegd gezag van de school en het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs kunnen gezamenlijk een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, genoemde aantallen mits de doorlopende leerroute vmbo-mbo aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval dat het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag dit vast in het schoolplan, bedoeld in artikel 24, eerste lid, en neemt dit op in de schoolgids, bedoeld in artikel 24a, eerste lid.

Artikel 10b18. Examinering en diplomering VO binnen een doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van artikel ##[2.62, tweede en derde lid, WVO 20xx; vgl. art. 37, tweede lid, en 37a, eerste lid, Eindexamenbesluit VO] vallen het eerste en tweede tijdvak van het centraal eindexamen, afhankelijk van de inrichting van de doorlopende leerroute vmbo-mbo door het bevoegd gezag, in het tweede of derde leerjaar van die doorlopende leerroute vmbo-mbo. Het bevoegd gezag kan leerlingen in de gelegenheid stellen om in het eerste leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo centraal examen af te leggen in een of meer vakken van het eindexamen.

2. Het derde tijdvak van het centraal eindexamen wordt afgenomen door het College voor toetsen en examens aansluitend aan het leerjaar waarin de kandidaat centraal examen heeft afgelegd in het eerste of tweede tijdvak.

3. Het bepaalde bij of krachtens artikel 29 is van overeenkomstige toepassing op het derde leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo.

4. Indien een leerling in een of meer vakken eindexamen vmbo aflegt in het derde leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo meldt het bevoegd gezag van de school de kandidaat aan voor het eindexamen. Het eindexamen wordt afgenomen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school. De directeur van de school stelt de uitslag van het eindexamen vast en reikt de kandidaat die geslaagd is voor het eindexamen een diploma [van de betreffende leerweg] uit.
5. Indien de leerling in het eerste of tweede leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centrale examen behaalde resultaten en treedt de terugvaloptie, bedoeld in artikel 10b19 in werking.
6. Indien de leerling is afgewezen voor het eindexamen, treedt de terugvaloptie, bedoeld in artikel 10b19 in werking.

Artikel 10b19. Terugvaloptie

1. Indien deelname van de leerling aan een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt beëindigd voordat hij deze met succes heeft afgerond wordt hij door het bevoegd gezag van de school of het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs in staat gesteld een vmbo-diploma of het diploma van een beroepsopleiding te behalen, passend bij het naar het oordeel van het betrokken bevoegd gezag bereikte onderwijsniveau en de leeftijd van de leerling.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de leerling definitief van de school wordt verwijderd als bedoeld in artikel 27, eerste lid.

Artikel 10b20. Geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

1. In overleg met de leerling en diens ouders kan het bevoegd gezag bij de school ingeschreven leerlingen die daarbij naar zijn oordeel gebaat zijn in de gelegenheid stellen om in plaats van de basisberoepsgerichte leerweg een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding te volgen.
2. De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding is een onderwijsprogramma vanaf het derde leerjaar aan een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, dat opleidt tot het diploma van een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie.
3. Bij de inrichting van het onderwijsprogramma van de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding kan worden afgeweken van artikel 10b, vijfde en zesde lid en zevende lid, onderdeel a.
4. Het bevoegd gezag is niet gehouden leerlingen die de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding volgen gelegenheid te geven om aan de school een eindexamen in de basisberoepsgerichte leerweg af te leggen als bedoeld in artikel 29, eerste lid.
5. De artikelen 10b10 tot en met 10b19 zijn van overeenkomstige toepassing.

E

Artikel 33 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van lid 5a tot lid 5b wordt na het vijfde lid een lid ingevoegd, luidende:
  - 5a. Indien in het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 10b10 of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20 sprake is van vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen kan worden gewerkt met teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma voor die vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen voorzover wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
    - a. leraren en docenten die deel uitmaken van een team voldoen ieder aan bekwaamheidseisen als bedoeld in artikel 36, eerste lid, of artikel 4.2.3, eerste lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, waarbij de leraren en docenten in het team als geheel beschikken over de bekwaamheidseisen voor alle onderdelen van het

onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, en
b. leraren en docenten die deel uitmaken van een team zijn ieder verantwoordelijk voor de kwaliteit van het deel van het onderwijs van het desbetreffende vak- en sectoroverstijgende programmaonderdeel waarvoor zij voldoen aan de bekwaamheidseisen, bedoeld in artikel 36, eerste lid, of artikel 4.2.3, eerste lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

2. In lid 5b (nieuw) wordt na 'het vijfde lid' ingevoegd 'of lid 5a'.

F

In artikel 33b wordt na 'de entreeopleiding, bedoeld in artikel 10b8,' ingevoegd 'een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 10b10, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20,' en wordt na 'die entreeopleiding' ingevoegd ', doorlopende leerroute vmbo-mbo of geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding'.

G

In artikel 59a, tweede lid, wordt 'de artikelen 10b1 tot en met 10b8 en 10b9, eerste en tweede lid, van overeenkomstige toepassing voor zover het betreft de basisberoepsgerichte leerweg van het voorbereidend beroepsonderwijs' vervangen door 'de artikelen 10b1 tot en met 10b8, 10b9, eerste en tweede lid, en 10b10 tot en met 10b20 van overeenkomstige toepassing voor zover het betreft het voorbereidend beroepsonderwijs'.

H

Na artikel 96s wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 96t. Overdracht bekostiging in het kader van een doorlopende leerroute vmbo-mbo

In afwijking van artikel 99 kan het bevoegd gezag van de school met het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs waarmee het een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten als bedoeld in artikel 10b11, tweede lid, overeenkomen om vanwege een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 10b10, vierde lid, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20, tweede lid, een deel van de bekostiging over te dragen aan dat andere bevoegd gezag.

I

Artikel 103b wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel k door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

l. indien van toepassing, de aanduiding van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, bedoeld in artikel 10b10, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20, waaraan de leerling deelneemt.

2. In het zevende lid wordt aan het slot van de eerste volzin toegevoegd: of ten behoeve van het volgen van onderwijs in een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 10b10 of een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 10b20.

Artikel II Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs

De Wet educatie en beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1.1 wordt een begripsbepaling toegevoegd, luidende:

bb. doorlopende leerroute vmbo-mbo: een route waarin het onderwijsprogramma van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs of het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van die wet en het onderwijsprogramma van een beroepsopleiding worden geïntegreerd tot één onderwijsprogramma;

B

In artikel 1.1.3, eerste en tweede lid, vervalt telkens ' 8.4.2,' en '8.5.2,' en wordt na '8.5.1,' telkens ingevoegd '8.5a.1 tot en met 8.5a.13'.

C

In artikel 2.5.5a, negende lid, wordt aan het slot van de eerste volzin toegevoegd: of een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

D

Artikel 8.0.1, derde lid, komt te luiden:

3. Dit artikel is niet van toepassing op een deelnemer die zich aanmeldt bij een andere beroepsopleiding dan die waar hij oorspronkelijk was ingeschreven en kan aantonen dat de aanmelding het gevolg is van een beëindiging van de inschrijving op grond van artikel 8.1.7a, op een zodanig tijdstip dat hij zich niet kon aanmelden uiterlijk 1 april voorafgaand aan het studiejaar waarvoor hij zich wenst in te schrijven.

E

Artikel 8.4.1 komt te luiden:

Artikel 8.4.1. Samenwerkingsovereenkomst met vmbo

1. Op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen het bevoegd gezag van een instelling en het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs kunnen worden verzorgd:

- a. leer-werktrajecten als bedoeld in artikel 10b1 van de Wet op het voortgezet onderwijs,
- b. de entreeopleiding, bedoeld in artikel 10b8, van de Wet op het voortgezet onderwijs, en
- c. de geïntegreerde route vmbo- basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

2. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, voldoet aan artikel 10b7 van de Wet op het voortgezet onderwijs.

3. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, voldoet aan artikel 10b9, eerste en tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

4. Onverminderd artikel 8.5a.13 voldoet een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, aan artikel 10b11, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

F

Artikel 8.4.2 vervalt.

G

Artikel 8.5.1 komt te luiden:

Artikel 8.5.1. Samenwerkingsovereenkomst met VSO

1. Op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen het bevoegd gezag van een instelling en het bevoegd gezag van een school waar voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in de Wet op de expertisecentra wordt verzorgd kunnen worden verzorgd:
  - a. leer-werktrajecten, ingevolge artikel 14a, tweede lid, van de Wet op de expertisecentra, dan wel ingevolge artikel 59a, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs,
  - b. de entreeopleiding, ingevolge artikel 14a, tweede lid, van de Wet op de expertisecentra, dan wel ingevolge artikel 59a, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs,
  - c. de geïntegreerde route vmbo- basisberoepsopleiding, ingevolge artikel 14a, tweede lid, van de Wet op de expertisecentra, dan wel ingevolge artikel 10b20, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, en
  - d. een doorlopende leerroute vmbo-mbo.
2. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, voldoet aan artikel 10b7 van de Wet op het voortgezet onderwijs.
3. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voldoet aan artikel 10b9, eerste en tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.
4. Onverminderd artikel 8.5a.13 voldoet een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdelen c en d, aan artikel 10b11, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

H

Artikel 8.5.2 vervalt.

I

Aan hoofdstuk 8 wordt een nieuwe titel toegevoegd, luidende:

Titel 5a. Doorlopende leerroute vmbo-mbo

Artikel 8.5a.1. Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:

- school: school voor voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van die wet.

Artikel 8.5a.2. Soorten doorlopende leerroutes vmbo-mbo

In een doorlopende leerroute vmbo-mbo worden tot één onderwijsprogramma geïntegreerd:

- a. de basisberoepsgerichte leerweg en een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
- b. de kaderberoepsgerichte leerweg en een vakopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
- c. de kaderberoepsgerichte, gemengde of theoretische leerweg en een middenkaderopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie.

Artikel 8.5a.3. Samenwerkingsovereenkomst tussen mbo-instellingen en vo-scholen in het kader van doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd door het bevoegd gezag van een instelling en het bevoegd gezag van een school gezamenlijk op grond van een samenwerkingsovereenkomst.
2. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid voldoet aan artikel 10b11, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.
3. Het tweede lid is niet van toepassing indien de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd binnen een verticale scholengemeenschap of een agrarisch opleidingscentrum. In plaats daarvan regelt het bevoegd gezag van de verticale scholengemeenschap of van het agrarisch opleidingscentrum op overeenkomstige wijze de onderwerpen, genoemd in artikel 10b11, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, met uitzondering van onderdeel i van dat lid.

Artikel 8.5a.4. Doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt beroepsopleiding

De doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt vanaf 1 augustus van het derde studiejaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo aangemerkt als beroepsopleiding.

Artikel 8.5a.5. Verantwoordelijkheid van de instelling voor een leerling

1. Voorafgaande aan het in artikel 8.5a.4 bedoelde tijdstip kan het bevoegd gezag in afwijking van artikel 8.1.1 een leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo die niet als deelnemer of examendeelnemer aan de instelling is ingeschreven toelaten tot beroepsonderwijs en examenvoorzieningen van de instelling, indien de leerling is ingeschreven aan een school waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten.
2. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het beroepsonderwijs en de examenvoorzieningen, bedoeld in het eerste lid.
3. Voorafgaand aan het volgen van beroepsonderwijs wordt een overeenkomst gesloten waarin de rechten en verplichtingen van partijen zijn geregeld en waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over de in artikel 8.1.3, derde lid, bedoelde onderwerpen en de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan artikel 10b19 van de Wet op het voortgezet onderwijs.
4. De examencommissie oefent gedurende de doorlopende leerroute vmbo-mbo de bevoegdheden uit, bedoeld in artikel 7.4.5a, en is verantwoordelijk voor de in dat artikel opgenomen taken.
5. Voor de toepassing van artikel 7.2.8 gelden leerlingen in het eerste en tweede jaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo ten aanzien van de beroepspraktijkvorming tevens als deelnemer.

Artikel 8.5a.6. Verantwoordelijkheid voor onderwijs gegeven door de school en het afleggen van het vo-examen

1. Het bevoegd gezag stelt een deelnemer in de gelegenheid voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van die wet te volgen en het eindexamen als bedoeld in artikel 29, eerste lid, van die wet af te leggen in het derde studiejaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, indien de deelnemer zijn diploma als bedoeld in artikel 29, derde lid, van die wet nog niet heeft behaald.
2. De school is verantwoordelijk voor de delen van het onderwijsprogramma die behoren tot de van de doorlopende leerroute vmbo-mbo deel uitmakende voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van die wet, het afnemen van examens en de uitreiking van het diploma als bedoeld in artikel 29 van die wet.

Artikel 8.5a.7. Studieduur doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van de artikelen 9 en 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 7.2.4a, derde lid, onderdelen b tot en met d, bedraagt de studieduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo vanaf het derde leerjaar aan een school:
  - a. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een eenjarige basisberoepsopleiding ten minste twee en ten hoogste drie volledige studiejaren;
  - b. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een tweejarige basisberoepsopleiding of tweejarige vakopleiding ten minste drie en ten hoogste vier volledige studiejaren;
  - c. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een driejarige vakopleiding of de middenkaderopleiding ten minste vier en ten hoogste vijf volledige studiejaren;
  - d. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een verlengde middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.4a, vierde lid, ten minste vijf en ten hoogste zes volledige studiejaren.
2. Ten aanzien van de basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding die deel uitmaakt van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'studieduur' mede verstaan 'cursusduur' en wordt onder 'volledig studiejaar' mede verstaan 'jaar'.

Artikel 8.5a.8. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BOL)

1. In afwijking van artikel 7.2.7, derde lid, onderdelen b, c en d, omvat het gehele onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo dat eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg:
  - a. bij een studieduur van twee volledige studiejaren ten minste 2.000 klokuren, bestaande uit ten minste 1.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - b. bij een studieduur van drie volledige studiejaren ten minste 3.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - c. bij een studieduur van vier volledige studiejaren ten minste 4.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.950 begeleide onderwijsuren en ten minste 450 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - d. bij een studieduur van vijf volledige studiejaren ten minste 5.000 klokuren, bestaande uit ten minste 3.500 begeleide onderwijsuren en ten minste 900 klokuren aan beroepspraktijkvorming, of
  - e. bij een studieduur van zes volledige studiejaren ten minste 6.000 klokuren, bestaande uit ten minste 4.050 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.350 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
2. Het bevoegd gezag van de instelling en het bevoegd gezag van de school kan een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de onder a tot en met e genoemde aantallen mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag hierover verantwoording af in het bestuursverslag, bedoeld in artikel 2.5.4 dan wel, bij toepassing van artikel 1.4.1, eerste lid, in het verslag, bedoeld in artikel 1.4.1, zevende lid.

Artikel 8.5a.9. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BBL)

1. In afwijking van artikel 7.2.7, vierde lid, eerste volzin, en onverminderd artikel 8.1.1, derde lid, omvat het gehele onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo dat eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg:
  - a. bij een studieduur van twee volledige studiejaren ten minste 1.850 klokuren, waarvan ten minste 1.610 begeleide onderwijsuren en ten minste 200 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - b. bij een studieduur van drie volledige studiejaren ten minste 2.850 klokuren, waarvan ten minste 2.200 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

- c. bij een studieduur van vier volledige studie jaren 3.700 klokuren, waarvan ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.220 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - d. bij een studieduur van vijf volledige studie jaren ten minste 4.550 klokuren, waarvan ten minste 2.600 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.830 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - e. bij een studieduur van zes volledige studie jaren ten minste 5.400 klokuren, waarvan ten minste 2.800 begeleide onderwijsuren en ten minste 2.300 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
2. Het bevoegd gezag van de instelling en het bevoegd gezag van de school kan een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de onder a tot en met e genoemde aantallen mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag hierover verantwoording af in het bestuursverslag, bedoeld in artikel 2.5.4 dan wel, bij toepassing van artikel 1.4.1, eerste lid, in het verslag, bedoeld in artikel 1.4.1, zevende lid.

Artikel 8.5a.10. Teambevoegdheid

Voor het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de route als bedoeld in artikel 10b20 van de Wet op het voortgezet onderwijs kan worden gewerkt met teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, voor zover wordt voldaan aan artikel 33, lid 5a en 5b, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Artikel 8.5a.11. Verwerken van gegevens door het bevoegd gezag voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Het bevoegd gezag neemt de in artikel 27b van de Wet op het voortgezet onderwijs bedoelde gegevens op in de administratie van de instelling.
2. Resultaten die door de deelnemer zijn behaald onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, worden verwerkt op een wijze die aansluit bij de verwerking van resultaten door het bevoegd gezag van de school.

Artikel 8.5a.12. Artikelen die buiten toepassing blijven voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo

De artikelen 7.2.4a, 8.0.1, 8.0.3, 8.0.4, 8.1.1, 8.1.1a, eerste tot en met vijfde lid, 8.1.1c, 8.1.7a, 8.2.1, 8.2.2, en 8.2.2a zijn niet van toepassing op een doorlopende leerroute vmbo-mbo.

Artikel 8.5a.13. Schakelbepaling

Met uitzondering van artikel 8.5a.3, eerste en tweede lid, is deze titel van overeenkomstige toepassing op een geïntegreerde route vmbo- basisberoepsopleiding die op grondslag van een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in de artikelen 8.4.1, eerste lid, onderdeel c, of 8.5.1, eerste lid, onderdeel c, wordt verzorgd.

Artikel III Wijziging van de Wet op de expertisecentra

Artikel 14a van de Wet op de expertisecentra wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt na '10b9, eerste en tweede lid,' ingevoegd '10b10 tot en met 10b20,'.
2. In onderdeel f wordt 'artikel 6g, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs' vervangen door 'de artikelen 6g, eerste tot en met vierde lid, 10b16 en 10b17 van de Wet op het voortgezet onderwijs'.

Artikel IV Wijziging van de Leerplichtwet 1969

De Leerplichtwet 1969 wordt als volgt gewijzigd:

A

In de aanhef van artikel 4a, eerste lid, wordt ` , een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 25a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs, dan wel een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 58a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs verzorgt' vervangen door `of een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 10b10, tweede lid, 10b20, tweede lid, 25a, derde lid, onderdeel d, of 58a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs'.

B

In artikel 4c, eerste lid, wordt ` , het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 25a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs, respectievelijk het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 58a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs' vervangen door `respectievelijk het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 10b10, tweede lid, 10b20, tweede lid, 25a, derde lid, onderdeel d, of 58a, derde lid, onderdeel d, van de Wet op het voortgezet onderwijs'.

Artikel V Wijziging Wet voortgezet onderwijs BES

De Wet voortgezet onderwijs BES wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt gewijzigd als volgt:

1. In de alfabetische volgorde worden de volgende begripsbepalingen ingevoegd:
basisberoepsopleiding: basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel b, WEB BES;
beroepsopleiding: opleiding als bedoeld in artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES;
beroepspraktijkvorming: beroepspraktijkvorming als bedoeld in artikel 7.2.7, eerste lid, WEB BES;
entreeopleiding: entreeopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel a, WEB BES;
instelling voor beroepsonderwijs: instelling als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB BES, waaraan beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.2.1, tweede lid, van die wet wordt verzorgd.
middenkaderopleiding: middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel d, WEB BES;
kwalificatie: kwalificatie als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB BES;
opleidingsdomein: opleidingsdomein als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB BES.
vakopleiding: vakopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdeel c, WEB BES;
WEB BES: Wet educatie en beroepsonderwijs BES.

2. In de alfabetische volgorde wordt de volgende begripsbepaling ingevoegd:
begeleide onderwijsuren: begeleide onderwijsuren als bedoeld in artikel 7.2.6, zesde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, met dien verstande dat ten aanzien van het eerste en tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo onder 'begeleide onderwijsuren' mede wordt verstaan 'onderwijstijd' als bedoeld in deze wet.

B

Artikel 12a wordt gewijzigd als volgt:

1. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid, wordt na het vierde lid een lid ingevoegd, luidende:

5. Het bevoegd gezag kan de uren, bedoeld in het derde of vierde lid, invullen met activiteiten die worden verzorgd in het onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 27a, tweede lid, of 27k, tweede lid, voor zover het leerlingen betreft die een doorlopende leerroute vmbo-mbo of een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding volgen.

2. Het vijfde lid vervalt, onder vernummering van het zesde lid tot vijfde lid.

C

In artikel 26, eerste lid, vervallen ` , bedoeld in artikel 18, eerste lid,` en `als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onder a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES` en wordt `met inachtneming van de artikelen 7.2.6 en 8.1.1, zesde lid, van laatstgenoemde wet` vervangen door `met inachtneming van de artikelen 7.2.6 en 8.1.1, zesde lid, van laatstgenoemde wet`.

D

In artikel 27, eerste lid, wordt `een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES` vervangen door `een instelling voor beroepsonderwijs`.

E

Na artikel 27 worden 11 artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 27a. Doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Het bevoegd gezag van een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs of een school voor voorbereidend beroepsonderwijs kan leerlingen een doorlopende leerroute vmbo-mbo aanbieden, met inachtneming van de artikelen 27b tot en met 27k en hoofdstuk 8, titel 4a, WEB BES.

2. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo is een onderwijsprogramma vanaf het derde leerjaar aan een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs of een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, dat opleidt tot een diploma van een basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding.

3. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo stemt wat betreft het daarvan onderdeel uitmakende voortgezet onderwijs overeen met een of meer van de profielen, bedoeld in artikel 16, 18 of 29, die aan de school worden verzorgd.

4. In een doorlopende leerroute vmbo-mbo worden tot één onderwijsprogramma geïntegreerd:

- a. de basisberoepsgerichte leerweg en een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
- b. de kaderberoepsgerichte leerweg en een vakopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie;
- c. de kaderberoepsgerichte, gemengde of theoretische leerweg en een middenkaderopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie.

5. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een agrarisch opleidingscentrum wat betreft het voorbereidend beroepsonderwijs dat daaraan wordt verzorgd.

Artikel 27b. Samenwerking tussen VO-scholen en MBO-instellingen in het kader van doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd door het bevoegd gezag van een school en het bevoegd gezag van een instelling voor beroepsonderwijs gezamenlijk, op grond van een samenwerkingsovereenkomst.
2. In de samenwerkingsovereenkomst zijn in elk geval afspraken opgenomen over:
  - a. het profiel en het aanverwante opleidingsdomein of de aanverwante kwalificatie waarin de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt aangeboden;
  - b. de vorm van samenwerking, waaronder in ieder geval de inrichting van de bestuurlijke verantwoordelijkheid en de organisatorische alsmede onderwijskundige inrichting van de doorlopende leerroute vmbo-mbo;
  - c. de wijze waarop over de doorlopende leerroute vmbo-mbo inlichtingen worden verstrekt en verantwoording wordt afgelegd aan de bevoegde gezagsorganen van de school en de instelling voor beroepsonderwijs;
  - d. de inzet van personeel en het wederzijds gebruik van faciliteiten van de school en de instelling voor beroepsonderwijs;
  - e. in geval van overdracht van een deel van de bekostiging met toepassing van artikel 170a, de omvang en de bestemming van de over te dragen middelen;
  - f. de inhoud van de terugvaloptie, bedoeld in artikel 27j;
  - g. de wijze waarop het bedrijfsleven zal worden betrokken bij de opzet van de doorlopende leerroute vmbo-mbo;
  - h. de voorwaarden waaronder een andere school of instelling voor beroepsonderwijs partij kan worden bij de samenwerkingsovereenkomst en op welke wijze de samenwerkingsovereenkomst kan worden gewijzigd, opgezegd of ontbonden;
  - i. een regeling voor de beslechting van geschillen tussen partijen over de uitvoering van de overeenkomst.
3. Het tweede lid is niet van toepassing indien het bevoegd gezag zowel de school als de instelling voor beroepsonderwijs in stand houdt. In plaats daarvan regelt het bevoegd gezag op overeenkomstige wijze de onderwerpen, genoemd in het tweede lid, met uitzondering van onderdeel i van dat lid.

Artikel 27c. Melden inrichting doorlopende leerroute vmbo-mbo

Het bevoegd gezag van een school en het bevoegd gezag van een instelling voor beroepsonderwijs melden aan Onze Minister dat zij gezamenlijk een doorlopende leerroute vmbo-mbo aanbieden.

Artikel 27d. Inrichting doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt aangeboden als één programmatisch geheel op de locatie van de school of van de instelling voor beroepsonderwijs die de doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgt.
2. Het bevoegd gezag van de school is gedurende de eerste twee leerjaren van een doorlopende leerroute vmbo-mbo verantwoordelijk voor de leerling en voor het vervullen van de bijbehorende wettelijke verplichtingen, met uitzondering van:
  - a. de uitvoering van delen van het onderwijsprogramma die behoren tot de beroepsopleiding die deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo
  - b. het afleggen van een examen van of het verkrijgen van een diploma van de beroepsopleiding die deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo; en
  - c. de beroepspraktijkvorming die voor de leerling deel uitmaakt van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo.
3. De leerling kan in het kader van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in staat gesteld worden om aan de school delen van het onderwijsprogramma te volgen die behoren tot de van die doorlopende leerroute deel uitmakende beroepsopleiding. Daarbij is artikel 8.4a.5, derde lid, WEB BES van toepassing.
4. De leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo kan worden toegelaten tot onderwijs- en examenvoorzieningen van de instelling voor beroepsonderwijs.

5. Resultaten die in het eerste of tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo door de leerling zijn behaald onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs worden verwerkt op een wijze die aansluit bij de verwerking van resultaten op die instelling.

Artikel 27e. Inschrijving doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Een leerling die een doorlopende leerroute vmbo-mbo volgt, wordt gedurende de eerste twee leerjaren van die doorlopende leerroute vmbo-mbo aangemerkt als leerling van de leerweg en het profiel, bedoeld in artikel 16, 18 of 29, die deel uitmaken van de door die leerling gevolgde doorlopende leerroute vmbo-mbo.
2. Een leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt met ingang van het derde leerjaar van die doorlopende leerroute vmbo-mbo ingeschreven als deelnemer aan de instelling voor beroepsonderwijs, die het beroepsonderwijs binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgt. Het bevoegd gezag van de school draagt zorg voor de inschrijving van de leerling als deelnemer aan de instelling.

Artikel 27f. Cursusduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van de artikelen 15 en 17 en artikel 7.2.4a, derde lid, onderdelen b tot en met d, WEB BES bedraagt de cursusduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo vanaf het derde leerjaar aan een school voor voorbereidend beroepsonderwijs of middelbaar algemeen voorbereidend onderwijs:
  - a. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een eenjarige basisberoepsopleiding ten minste twee en ten hoogste drie jaren;
  - b. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een tweejarige basisberoepsopleiding of tweejarige vakopleiding ten minste drie en ten hoogste vier jaren;
  - c. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een driejarige vakopleiding of de middenkaderopleiding ten minste vier en ten hoogste vijf jaren;
  - d. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een verlengde middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.4a, vierde lid, WEB BES ten minste vijf en ten hoogste zes jaren.
2. Ten aanzien van de basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding die deel uitmaakt van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'cursusduur' mede verstaan 'studieduur' en wordt onder 'jaar' mede verstaan 'volledig studiejaar als bedoeld in artikel 1.1.1 WEB BES'.

Artikel 27g. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BOL)

1. In afwijking van de artikelen 12a, derde en vierde lid, en artikel 7.2.6, derde lid, onderdelen b, c en d, WEB BES omvat het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo die eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg, bedoeld in artikel 7.2.6, derde lid, WEB BES:
  - a. bij een cursusduur van twee jaren ten minste 2.000 klokuren, bestaande uit ten minste 1.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - b. bij een cursusduur van drie jaren ten minste 3.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - c. bij een cursusduur van vier jaren ten minste 4.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.950 begeleide onderwijsuren en ten minste 450 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - d. bij een cursusduur van vijf jaren ten minste 5.000 klokuren, bestaande uit ten minste 3.500 begeleide onderwijsuren en ten minste 900 klokuren aan beroepspraktijkvorming, of
  - e. bij een cursusduur van zes jaren ten minste 6.000 klokuren, bestaande uit ten minste 4.050 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.350 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
2. Het bevoegd gezag van de school en het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs kunnen gezamenlijk een onderwijsprogramma verzorgen dat minder

uren omvat dan de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, genoemde aantallen mits de doorlopende leerroute vmbo-mbo aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval dat het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag dit vast in het schoolplan, bedoeld in artikel 24, eerste lid, en neemt dit op in de schoolgids, bedoeld in artikel 24a, eerste lid, onderdeel c.

Artikel 27h. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BBL)

In afwijking van de artikelen 12a, derde en vierde lid, en artikel 7.2.6, vierde lid, eerste volzin, WEB BES, en onverminderd artikel 8.1.1, derde lid, van die wet omvat het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo die eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg, bedoeld in artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES:

- a. bij een cursusduur van twee jaren ten minste 1.850 klokuren, waarvan ten minste 1.610 begeleide onderwijsuren en ten minste 200 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- b. bij een cursusduur van drie jaren ten minste 2.850 klokuren, waarvan ten minste 2.200 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- c. bij een cursusduur van vier jaren 3.700 klokuren, waarvan ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.220 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- d. bij een cursusduur van vijf jaren ten minste 4.550 klokuren, waarvan ten minste 2.600 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.830 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- e. bij een cursusduur van zes jaren ten minste 5.400 klokuren, waarvan ten minste 2.800 begeleide onderwijsuren en ten minste 2.300 klokuren aan beroepspraktijkvorming.

2. Het bevoegd gezag van de school en het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs kunnen gezamenlijk een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, genoemde aantallen mits de doorlopende leerroute vmbo-mbo aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval dat het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag dit vast in het schoolplan, bedoeld in artikel 50, eerste lid, en neemt dit op in de schoolgids, bedoeld in artikel 51, eerste lid.

Artikel 27i. Examinering en diplomering VO binnen een doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van artikel ##[2.62, tweede en derde lid, WVO 20xx; vgl. art. 25, tweede lid, en 26, eerste lid, Eindexamenbesluit VO BES] vallen het eerste en tweede tijdvak van het centraal eindexamen, afhankelijk van de inrichting van de doorlopende leerroute vmbo-mbo door het bevoegd gezag, in het tweede of derde leerjaar van die doorlopende leerroute vmbo-mbo. Het bevoegd gezag kan leerlingen in de gelegenheid stellen om in het eerste leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo centraal examen af te leggen in een of meer vakken van het eindexamen.
2. Het derde tijdvak van het centraal eindexamen wordt afgenomen door het College voor toetsen en examens aansluitend aan het leerjaar waarin de kandidaat centraal examen heeft afgelegd in het eerste of tweede tijdvak.
3. Het bepaalde bij of krachtens artikel 72 is van overeenkomstige toepassing op het derde leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo.
4. Indien een leerling in een of meer vakken eindexamen vmbo aflegt in het derde leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo meldt het bevoegd gezag van de school de kandidaat aan voor het eindexamen. Het eindexamen wordt afgenomen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school. De directeur van de school stelt de uitslag van het eindexamen vast en reikt de kandidaat die geslaagd is voor het eindexamen een diploma [van de betreffende leerweg] uit.
5. Indien de leerling in het eerste of tweede leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centrale examen behaalde resultaten en treedt de terugvaloptie, bedoeld in artikel 27j in werking.

6. Indien de leerling is afgewezen voor het eindexamen, treedt de terugvaloptie, bedoeld in artikel 27j in werking.

Artikel 27j. Terugvaloptie

1. Indien deelname van de leerling aan een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt beëindigd voordat hij deze met succes heeft afgerond wordt hij door het bevoegd gezag van de school of het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs in staat gesteld een vmbo-diploma of het diploma van een beroepsopleiding te behalen, passend bij het naar het oordeel van het betrokken bevoegd gezag bereikte onderwijsniveau en de leeftijd van de leerling.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de leerling definitief van de school wordt verwijderd als bedoeld in artikel 64, eerste lid.

Artikel 27k. Geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

1. In overleg met de leerling en diens ouders kan het bevoegd gezag bij de school ingeschreven leerlingen die daarbij naar zijn oordeel gebaat zijn in de gelegenheid stellen om in plaats van de basisberoepsgerichte leerweg een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding te volgen.
2. De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding is een onderwijsprogramma vanaf het derde leerjaar aan een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, dat opleidt tot het diploma van een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein of een aanverwante kwalificatie.
3. Bij de inrichting van het onderwijsprogramma van de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding kan worden afgeweken van artikel 18, vijfde en zesde lid en zevende lid, onderdeel a.
4. Het bevoegd gezag is niet gehouden leerlingen die de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding volgen gelegenheid te geven om aan de school een eindexamen in de basisberoepsgerichte leerweg af te leggen als bedoeld in artikel 72, eerste lid.
5. De artikelen 27a tot en met 27j zijn van overeenkomstige toepassing.

F

Artikel 80 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het negende tot en met achttiende lid tot tiende tot en met negentiende lid wordt na het negende lid een lid ingevoegd, luidende:
  9. Indien in het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 10b10 of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 10b20 sprake is van vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen kan worden gewerkt met teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma voor die vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen voorzover wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
    - a. leraren en docenten die deel uitmaken van een team voldoen ieder aan bekwaamheidseisen als bedoeld in artikel 86, eerste lid, of artikel 4.2.3, eerste lid, WEB BES, waarbij de leraren en docenten in het team als geheel beschikken over de bekwaamheidseisen voor alle onderdelen van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, en
    - b. leraren en docenten die deel uitmaken van een team zijn ieder verantwoordelijk voor de kwaliteit van het deel van het onderwijs van het desbetreffende vak- en sectoroverstijgende programmaonderdeel waarvoor zij voldoen aan de bekwaamheidseisen, bedoeld in artikel 86, eerste lid, of artikel 4.2.3, eerste lid, WEB BES.
2. In het tiende lid (nieuw) wordt na 'het achtste lid' ingevoegd 'of negende lid'.

G

In artikel 82 wordt na 'de assistentopleiding, bedoeld in artikel 26,' ingevoegd 'een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 27a, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 27k,' en wordt na 'die assistentopleiding' ingevoegd ', doorlopende leerroute vmbo-mbo of geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding'.

H

Na artikel 170 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 170a. Overdracht bekostiging in het kader van een doorlopende leerroute vmbo-mbo

In afwijking van artikel 172 kan het bevoegd gezag van de school met het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs waarmee het een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten als bedoeld in artikel 27b, tweede lid, overeenkomen om vanwege een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 27a, vierde lid, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 27k, tweede lid, een deel van de bekostiging over te dragen aan dat andere bevoegd gezag.

I

Artikel 179 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel i door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

j. indien van toepassing, de aanduiding van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, bedoeld in artikel 27a, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 27k, waaraan de leerling deelneemt.

2. Aan het zevende lid wordt een zinsnede toegevoegd, luidende: of ten behoeve van het volgen van onderwijs in een doorlopende leerroute vmbo-mbo als bedoeld in artikel 27a of een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 27k.

Artikel VI Wijziging Wet educatie en beroepsonderwijs BES

De Wet educatie en beroepsonderwijs BES wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1.1 wordt in de alfabetische volgorde een onderdeel ingevoegd, luidende: *doorlopende leerroute vmbo-mbo*: een route waarin het onderwijsprogramma van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 17 van de Wet voortgezet onderwijs BES of het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 15 van die wet en het onderwijsprogramma van een beroepsopleiding worden geïntegreerd tot één onderwijsprogramma;

B

In artikel 1.1.2, eerste en tweede lid, wordt 'en 8.4.2' telkens vervangen door 'en 8.5.5 tot en met 8.5.17'.

C

In artikel 2.3.4, negende lid, wordt aan het slot van de eerste volzin toegevoegd: of een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 27k van de Wet voortgezet onderwijs BES.

D

Artikel 7.2.6, vierde lid, komt te luiden:

4. Het in instellingstijd verzorgde onderwijsprogramma, bedoeld in het derde lid, omvat:
- alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de deelnemer wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bevoegd gezag, of
  - alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de doorlopende leerroute vmbo-mbo en de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding.

E

Artikel 8.4.1 komt te luiden:

Artikel 8.4.1. Samenwerkingsovereenkomst met vmbo

- Op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen het bevoegd gezag van een instelling en het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs als bedoeld in de Wet voortgezet onderwijs BES kunnen worden verzorgd:
  - leer-werktrajecten als bedoeld in artikel 19 van de Wet voortgezet onderwijs BES,
  - de assistentopleiding, bedoeld in artikel 26 van de Wet voortgezet onderwijs BES, en
  - de geïntegreerde route vmbo- basisberoepsopleiding, bedoeld in artikel 27k van de Wet voortgezet onderwijs BES.
- Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, voldoet aan artikel 25 van de Wet voortgezet onderwijs BES.
- Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, voldoet aan artikel 27 van de Wet voortgezet onderwijs BES.
- Onverminderd artikel 8.4a.13 voldoet een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, aan artikel 27b, tweede lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES.

F

Artikel 8.4.2 vervalt.

G

Aan hoofdstuk 8 wordt een nieuwe titel toegevoegd, luidende:

Titel 4a. Doorlopende leerroute vmbo-mbo

Artikel 8.4a.1. Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:

- school: school voor voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 17 van de Wet voortgezet onderwijs BES of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 15 van die wet.

Artikel 8.4a.2. Soorten doorlopende leerroutes vmbo-mbo

In een doorlopende leerroute vmbo-mbo worden tot één onderwijsprogramma geïntegreerd:

- de basisberoepsgerichte leerweg en een basisberoepsopleiding in een aanverwant opleidingsdomein BES of een aanverwante kwalificatie;
- de kaderberoepsgerichte leerweg en een vakopleiding in een aanverwant opleidingsdomein BES of een aanverwante kwalificatie;

c. de kaderberoepsgerichte, gemengde of theoretische leerweg en een middenkaderopleiding in een aanverwant opleidingsdomein BES of een aanverwante kwalificatie.

Artikel 8.4a.3. Samenwerkingsovereenkomst tussen mbo-instellingen en vo-scholen in het kader van doorlopende leerroutes vmbo-mbo

1. Een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd door het bevoegd gezag van een instelling en het bevoegd gezag van een school gezamenlijk op grond van een samenwerkingsovereenkomst.
2. Een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid voldoet aan artikel 27b, tweede lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES.
3. Indien het bevoegd gezag zowel de instelling als de school in stand houdt regelt het bevoegd gezag op overeenkomstige wijze de onderwerpen, genoemd in artikel 27b, tweede lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES, met uitzondering van onderdeel i van dat lid.

Artikel 8.4a.4. Doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt beroepsopleiding

De doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt vanaf 1 augustus van het derde studiejaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo aangemerkt als beroepsopleiding.

Artikel 8.4a.5. Verantwoordelijkheid van de instelling voor een leerling

1. Voorafgaande aan het in artikel 8.4a.4 bedoelde tijdstip kan het bevoegd gezag in afwijking van artikel 8.1.1 een leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo die niet als deelnemer of examendeelnemer aan de instelling is ingeschreven toelaten tot beroepsonderwijs en examenvoorzieningen van de instelling, indien de leerling is ingeschreven aan een school waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten.
2. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het beroepsonderwijs en de examenvoorzieningen, bedoeld in het eerste lid.
3. Voorafgaand aan het volgen van beroepsonderwijs wordt een overeenkomst gesloten waarin de rechten en verplichtingen van partijen zijn geregeld en waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over de in artikel 8.1.5, derde lid, bedoelde onderwerpen en de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan artikel 27j van de Wet voortgezet onderwijs BES.
4. De examencommissie oefent gedurende de doorlopende leerroute vmbo-mbo de bevoegdheden uit, bedoeld in artikel 7.4.7a, en is verantwoordelijk voor de in dat artikel opgenomen taken.
5. Voor de toepassing van artikel 7.2.7 gelden leerlingen in het eerste en tweede jaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo ten aanzien van de beroepspraktijkvorming tevens als deelnemer.

Artikel 8.4a.6. Verantwoordelijkheid voor onderwijs gegeven door de school en het afleggen van het vo-examen

1. Het bevoegd gezag stelt een deelnemer in de gelegenheid voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 17 van de Wet voortgezet onderwijs BES of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 15 van die wet te volgen en het eindexamen als bedoeld in artikel 72, eerste lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES af te leggen in het derde studiejaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, indien de deelnemer zijn diploma als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES nog niet heeft behaald.
2. De school is verantwoordelijk voor de delen van het onderwijsprogramma die behoren tot de van de doorlopende leerroute vmbo-mbo deel uitmakende voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 17 van de Wet voortgezet onderwijs BES en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 15 van die wet, het afnemen van examens en de uitreiking van het diploma als bedoeld in artikel 72 van de Wet voortgezet onderwijs BES.

Artikel 8.4a.7. Studieduur doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. In afwijking van artikel 7.2.4a, derde lid, onderdelen b tot en met d, bedraagt de studieduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo vanaf het derde leerjaar aan een school:

- a. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een eenjarige basisberoepsopleiding ten minste twee en ten hoogste drie volledige studiejaren;
- b. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een tweejarige basisberoepsopleiding of tweejarige vakopleiding ten minste drie en ten hoogste vier volledige studiejaren;
- c. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een driejarige vakopleiding of de middenkaderopleiding ten minste vier en ten hoogste vijf volledige studiejaren;
- d. voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een verlengde middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.4a, vierde lid, ten minste vijf en ten hoogste zes volledige studiejaren.

2. Ten aanzien van de basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding die deel uitmaakt van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'studieduur' mede verstaan 'cursusduur' en wordt onder 'volledig studiejaar' mede verstaan 'jaar'.

Artikel 8.4a.8. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BOL)

1. In afwijking van artikel 7.2.6, derde lid, omvat het gehele onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo dat eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg:

- a. bij een studieduur van twee volledige studiejaren ten minste 2.000 klokuren, bestaande uit ten minste 1.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- b. bij een studieduur van drie volledige studiejaren ten minste 3.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 250 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- c. bij een studieduur van vier volledige studiejaren ten minste 4.000 klokuren, bestaande uit ten minste 2.950 begeleide onderwijsuren en ten minste 450 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- d. bij een studieduur van vijf volledige studiejaren ten minste 5.000 klokuren, bestaande uit ten minste 3.500 begeleide onderwijsuren en ten minste 900 klokuren aan beroepspraktijkvorming, of
- e. bij een studieduur van zes volledige studiejaren ten minste 6.000 klokuren, bestaande uit ten minste 4.050 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.350 klokuren aan beroepspraktijkvorming.

2. Het bevoegd gezag van de instelling en het bevoegd gezag van de school kan een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de onder a tot en met e genoemde aantallen mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag hierover verantwoording af in het jaarverslag, bedoeld in artikel 2.3.2 dan wel, bij toepassing van artikel 1.4.1, eerste lid, in het verslag, bedoeld in artikel 1.4.1, zevende lid.

Artikel 8.4a.9. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BBL)

1. In afwijking van artikel 7.2.7, vierde lid, en onverminderd artikel 8.1.1, derde lid, omvat het gehele onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo dat eindigt met een beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg:

- a. bij een studieduur van twee volledige studiejaren ten minste 1.850 klokuren, waarvan ten minste 1.610 begeleide onderwijsuren en ten minste 200 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
- b. bij een studieduur van drie volledige studiejaren ten minste 2.850 klokuren, waarvan ten minste 2.200 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 klokuren aan beroepspraktijkvorming;

- c. bij een studieduur van vier volledige studiejaren 3.700 klokuren, waarvan ten minste 2.400 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.220 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - d. bij een studieduur van vijf volledige studiejaren ten minste 4.550 klokuren, waarvan ten minste 2.600 begeleide onderwijsuren en ten minste 1.830 klokuren aan beroepspraktijkvorming;
  - e. bij een studieduur van zes volledige studiejaren ten minste 5.400 klokuren, waarvan ten minste 2.800 begeleide onderwijsuren en ten minste 2.300 klokuren aan beroepspraktijkvorming.
2. Het bevoegd gezag van de instelling en het bevoegd gezag van de school kan een onderwijsprogramma verzorgen dat minder uren omvat dan de onder a tot en met e genoemde aantallen mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In het geval het onderwijsprogramma minder uren omvat, legt het bevoegd gezag hierover verantwoording af in het jaarverslag, bedoeld in artikel 2.3.2 dan wel, bij toepassing van artikel 1.4.1, eerste lid, in het verslag, bedoeld in artikel 1.4.1, zevende lid.

Artikel 8.4a.10. Teambevoegdheid

Voor het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de route als bedoeld in artikel 27k van de Wet voortgezet onderwijs BES kan worden gewerkt met teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo, voor zover wordt voldaan aan artikel 80, negende en tiende lid, van de Wet voortgezet onderwijs BES.

Artikel 8.4a.11. Verwerken van gegevens door het bevoegd gezag voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo

1. Het bevoegd gezag neemt de in artikel 65 van de Wet voortgezet onderwijs BES bedoelde gegevens op in de administratie van de instelling.
2. Resultaten die door de deelnemer zijn behaald onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, worden verwerkt op een wijze die aansluit bij de verwerking van resultaten door het bevoegd gezag van de school.

Artikel 8.4a.12. Artikelen die buiten toepassing blijven op de doorlopende leerroute vmbo-mbo

De artikelen 7.2.4a, 8.0.1, 8.0.3, 8.0.4, 8.1.1, 8.1.1a, eerste tot en met vijfde lid, 8.1.1c, 8.1.7a, 8.2.1, 8.2.2, en 8.2.2a zijn niet van toepassing op een doorlopende leerroute vmbo-mbo.

Artikel 8.4a.13. Schakelbepaling

Met uitzondering van artikel 8.4a.3, eerste lid, is deze titel van overeenkomstige toepassing op een geïntegreerde route vmbo- basisberoepsopleiding die op grondslag van een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in de artikelen 8.4.1, eerste lid, onderdeel c, wordt verzorgd.

Artikel VII Wijziging Leerplichtwet BES

De Leerplichtwet BES wordt als volgt gewijzigd:

A

In de aanhef van artikel 11, eerste lid, wordt ` , een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 62, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES, dan wel een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 114a, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES' vervangen door `of een onderwijsprogramma als bedoeld in artikel 27a, tweede lid, 27k, tweede lid, 62, derde lid, onderdeel d, of 114a, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES'.

B

In artikel 13, eerste lid, wordt ` , het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 62, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES, respectievelijk het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 114a, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES' vervangen door `respectievelijk het onderwijsprogramma, bedoeld in artikel 27a, tweede lid, 27k, tweede lid, 62, derde lid, onderdeel d, of 114a, derde lid, onderdeel d, van de Wet voortgezet onderwijs BES'.

Artikel VIII. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Memorie van toelichting

Inhoud

I. Algemeen deel	25
1. Inleiding	25
2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel	26
2.1 Aanleiding	26
2.2 Doelstellingen	28
2.3 Probleembeschrijving	29
3. Voorstel	30
3.1 Doorlopende leerroutes vmbo naar mbo 2, 3 en 4	30
3.2 De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding	35
4. Toepassing in Caribisch Nederland	35
5. Gevolgen	36
5.1 Toezicht en handhaving	37
5.2 Financiële gevolgen	37
5.3 Bescherming persoonsgegevens	37
5.4 Evaluatie	37
5.5 Advies en consultatie	37
5.6 Overgangsrecht en inwerkingtreding	38
II. Artikelsgewijze deel	38

I. Algemeen deel

1. Inleiding

Beroepsonderwijs is cruciaal voor de Nederlandse samenleving. Meer dan de helft van de Nederlandse beroepsbevolking heeft een vmbo opleiding gevolgd. Beroepsonderwijs moet uitstekend onderwijs zijn dat aansluit op de vraag vanuit de arbeidsmarkt. Er zijn veel verschillende jongeren, met elk andere talenten en behoeftes.¹ Dit betekent dat zij ook verschillende leerroutes nodig kunnen hebben om het beste uit zichzelf te halen, om met zoveel mogelijk bagage het beroepsonderwijs uit te kunnen stromen. Om hieraan tegemoet te komen worden met dit wetsvoorstel doorlopende leerroutes vmbo-mbo mogelijk gemaakt. Een doorlopende leerroute van het vmbo tot en met een mbo-opleiding (op niveau 2, 3 of 4), een route waarin zowel een vmbo-diploma als een mbo-diploma wordt behaald, is vooral geschikt voor jongeren die bovengemiddeld gemotiveerd zijn of die door het opdoen van beroepspraktijkervaring gemotiveerder raken omdat ze zo eerder in aanraking komen met de praktijk. Veel van deze jongeren hebben al in het vmbo een beeld van de sector waarin ze een beroepsopleiding willen volgen. Dit betekent niet dat deze jongeren al precies weten wat ze willen worden, maar ze hebben mogelijk wel al een duidelijke affiniteit met bijvoorbeeld techniek of zorg. Doordat het onderwijs in een doorlopende leerroute verdiept, verrijkt of versneld kan worden, stromen jongeren beter voorbereid op de (regionale) arbeidsmarkt uit of stromen zij sneller door naar vervolgonderwijs (een mbo-opleiding op een hoger niveau of, na het afronden van mbo 4, naar het hbo).

---

¹ Waar jongere staat geschreven wordt een leerling in het vmbo, dan wel student in het mbo bedoeld. Voor de leesbaarheid is de term jongere gebruikt.

De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, een route waarin een mbo-2 diploma kan worden behaald zonder dat het vmbo-diploma wordt behaald, is met name geschikt voor jongeren die extra begeleiding nodig hebben om een startkwalificatie te halen.² Deze route gaat voortijdig schoolverlaten tegen, vergroot de kans op doorstroom naar een vervolgopleiding (bijvoorbeeld mbo 3) of op een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.³

Met dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan de ambitie, aangekondigd in de brief van 28 mei 2018 aan de Tweede Kamer⁴, om in 2020 in elke regio een functionerend netwerk vmbo-mbo-arbeidsmarkt te hebben in die opleidingen met regionale meerwaarde en om in 2019 deze partijen te stimuleren om te komen tot samenwerkingsafspraken. Via dit actieve stimuleringsprogramma wordt erop ingezet te realiseren dat een jongere in elke regio terecht kan in doorlopende leerroutes vmbo tot en met mbo. Afhankelijk van onder andere het netwerk, de sector(en) en de geografische ligging kan een regio verschillend ingedeeld zijn. Het is aan vmbo-scholen en mbo-instellingen om te bepalen in welke profielen en opleidingen doorlopende leerroutes worden aangeboden, in overeenstemming met de behoeften van het vervolgonderwijs en de regionale arbeidsmarkt. Niet elke sector is in elke regio relevant (er hoeft bijvoorbeeld niet in elke regio een maritieme opleiding te zijn). In 2019 stimuleren we, samen met de VO-raad en de MBO Raad, dat er in elke regio samenwerkingsafspraken vmbo-mbo worden gemaakt. Onderdeel van deze samenwerkingsafspraken is dat scholen actief verkennen welk aanbod van één of meer doorlopende leerroutes vmbo tot en met mbo past bij de regio zodat deze vervolgens kunnen worden vormgegeven vanaf studiejaar 2020-2021.

Deze toelichting wordt gegeven mede namens de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media.

2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

2.1 Aanleiding

De energietransitie, vergrijzing en het groeiende huizentekort, zijn slechts drie ontwikkelingen die een grote behoefte aan praktisch geschoold talent duidelijk maakt. Het is cruciaal dat het mbo zoveel mogelijk jongeren begeleidt naar een startkwalificatie op een zo hoog mogelijk niveau, met goede kansen op de arbeidsmarkt of doorstroom naar vervolgonderwijs. Daar is goede samenwerking binnen de gehele beroepskolom (van vmbo, mbo tot en met hbo) voor nodig. Dit wetsvoorstel richt zich op de samenwerking en de aansluiting tussen het vmbo en het mbo.

Bovendien maken dalende jongerenaantallen binnen het beroepsonderwijs, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en veranderend keuzegedrag van jongeren voor vervolgonderwijs, een meer regionale benadering van het onderwijsaanbod noodzakelijk. Vo-scholen, mbo-instellingen en arbeidsmarktpartijen moeten samenwerken om het beroepsonderwijs meer als één geheel vorm te geven en om ervoor te zorgen dat er in de toekomst een voldoende divers aanbod aan beroepsonderwijs is van hoog niveau dat aansluit op de wensen van de (regionale) arbeidsmarkt.

Daarnaast kent het beroepsonderwijs een diversiteit aan jongeren. Dat vraagt om

---

² Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. In tegenstelling tot een havo- of een vwo-diploma geldt een vmbo-diploma dus niet als startkwalificatie.

³ SEO, Implementatie doorlopende leerlijnen vmbo-mbo (1 november 2017) <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/11/01/implementatie-doorlopende-leerlijnen-vmbo-mbo---derde-monitor-vakmanschap--technologie--en-beroepsroutes>

⁴ Kamerstukken II 2017/18, 31524, nr. 367.

maatwerk in het onderwijs. Het gaat niet alleen om de jongere die extra zorg en ondersteuning nodig heeft om een startkwalificatie te behalen, maar ook om de jongere die opnieuw het onderwijs instroomt en de jongere die verrijkt of versneld de opleiding kan afronden. Het op deze manier verbeteren van de doorstroom binnen de beroepskolom maakt een groot verschil voor gelijke kansen in het onderwijs, juist omdat de overgangen in het onderwijs voor veel jongeren kwetsbaar zijn en omdat studenten met lage sociaal-economische status minder voorkomen in mbo niveau 3 en 4, minder doorstromen naar het hbo. Al deze jongeren verdienen de ruimte om hun talenten maximaal te ontwikkelen. Deze jongeren moeten gestimuleerd en gemotiveerd worden en geen onnodige hinder ondervinden van twee verschillende onderwijssystemen.

De regering onderschrijft het belang van krachtig beroepsonderwijs. Doorlopende leerroutes op alle niveaus, waarbij vo-scholen en mbo-instellingen een gezamenlijk onderwijsprogramma vanaf de bovenbouw van het vmbo tot en met een mbo-diploma bewerkstelligen, zijn katalysators voor krachtig beroepsonderwijs. Dit wetsvoorstel sluit tevens aan bij de wens van de regering om, in navolging van de entree-opleiding, het voor jongeren mogelijk te maken om een mbo 2-diploma te halen in een doorlopende route die start in het vmbo.⁵ Dit wetsvoorstel geeft tevens invulling aan de motie Siderius, welke pleit voor de mogelijkheid tot het behalen van een startkwalificatie binnen het vmbo.⁶

Al meer dan tien jaar experimenteren scholen en instellingen onder strikte voorwaarden met doorlopende leerroutes vmbo-mbo. In 2008 is begonnen met de experimenten met vmbo-mbo 2 routes (vm2). Deze doorlopende route van de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo tot en met een beroepsopleiding op niveau 2 van het mbo was specifiek gericht op jongeren met een risico op uitval in het beroepsonderwijs. Samenwerkende vmbo-scholen en mbo-instellingen kregen experimenteerruimte om voor deze jongeren een geïntegreerde, doorlopende leerroute in te richten.⁷ Scholen hadden de mogelijkheid om geen vmbo-examens af te nemen en de vmbo-diplomerings over te slaan. Daarnaast was er sprake van vmbo-bekostiging gedurende het gehele traject en ontvingen de samenwerkende vo-school en mbo-instelling een bonus, per mbo-diploma en voor verkorting.

Als vervolg op vm2 zijn in 2014 experimenten doorlopende leerlijnen – vakmanschaproutes en technologieroutes – gestart.⁸ In 2016 zijn deze experimenten uitgebreid naar vakmanschaproutes voor mbo 3 en zijn de technologieroutes verbreed naar alle opleidingen mbo 4: de zogeheten beroepsroutes. De bovenbouw van het vmbo wordt daarbij in een doorlopend onderwijsprogramma samengevoegd met het mbo. Vmbo-scholen vragen, samen met een mbo-instelling, toestemming bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de uitvoering van een experiment waarin een doorlopende leerroute van het vmbo naar het mbo wordt gerealiseerd. Scholen ontvangen hiervoor geen subsidie, maar mogen afwijken van bestaande wet- en regelgeving. Zo kunnen jongeren hun vmbo-examens in meerdere jaren afleggen en kunnen vmbo-scholen en mbo-instellingen bekostiging aan elkaar overdragen.

Hoewel de deelnemende scholen en instellingen aan deze experimenten tegen diverse (praktische) knelpunten (zie paragraaf 2.3) aanlopen, blijkt uit onderzoeken en (tussen)rapportages dat zij de achterliggende doelen van de experimenten en dit wetsvoorstel wel omarmen.

---

⁵ Regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst, 10-10-2017. In het regeerakkoord is het voornemen opgenomen om de overgangen te verstevigen en mbo niveau 1 (entreeopleiding) en niveau 2 in het vmbo af te sluiten.

⁶ Kamerstukken II 2015/16, 30079, nr. 65.

⁷ Tijdelijke regeling subsidiëring experimenten leergang vmbo-mbo2 2008–2013.

⁸ Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014–2022.

Uit de vierde monitor experimenten doorlopende leerlijnen is gebleken, dat:

- jongeren uit deze experimenten minder vaak voortijdig de school verlieten;
- ze vaker – en sneller – een startkwalificatie behaalden; en
- ze vaker doorstroonden naar een mbo 3-opleiding.⁹

Uit de monitor blijkt ook dat scholen aangeven dat de implementatie van de routes voorspoedig verloopt, wat resulteert in een gestage stijging van het aantal routes. In schooljaar 2017-2018 is het aantal lopende vakmanschap- en technologieroutes verder toegenomen ten opzichte van het jaar ervoor (van 202 naar 225). Het aantal jongeren dat in het schooljaar 2017-2018 gestart is in een doorlopende leerroute, is met 46% gestegen tot 2270 jongeren. Enige terughoudendheid in de toename van het aantal deelnemende scholen is op dit moment te merken doordat scholen en instellingen wachten op de structurele verankering van de doorlopende leerroute in de wet. Het aandeel jongeren dat doorstroomt naar een vervolgopleiding binnen het mbo vanuit de vakmanschap- en technologieroute is aanzienlijk groter dan het aantal jongeren dat doorstroomt zonder een doorlopende leerlijn gevolgd te hebben.

Jongeren en docenten zijn enthousiast over de doorlopende leerroutes. Zij hopen dan ook dat wettelijke ruimte voor de routes snel geboden gaat worden. Dit blijkt ook uit de toekomstverkenning vmbo uitgevoerd in 2016-2017, waarvan de uitkomsten getoetst en aangescherpt werden in diverse gesprekken en expertsessies met het onderwijsveld in 2018.¹⁰ Het vormgeven en implementeren vraagt veel van betrokken vo-scholen en mbo-instellingen. Door de doorlopende leerroute nu wettelijk te verankeren en vmbo-scholen en mbo-instellingen structureel ruimte te geven om één gezamenlijke route te kunnen vormgeven, kunnen scholen en instellingen hun investering van de afgelopen jaren borgen en wordt er verwacht dat andere vmbo-scholen en mbo-instellingen de kans zullen pakken om een doorlopende leerroute vorm te geven.

Door de urgentie voor krachtig beroepsonderwijs enerzijds, en de veelbelovende ervaringen met en positieve signalen voor doorlopende leerroutes anderzijds, hebben de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media besloten om nu, vooruitlopend op de definitieve evaluatie van de experimenten, wettelijk mogelijk te maken om doorlopende leerroutes aan te kunnen bieden. Het voornemen tot de maatregelen uit dit wetsvoorstel hebben zij op 28 mei 2018 aangekondigd in een brief aan de Tweede Kamer.¹¹

2.2 Doelstellingen

Dit wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid voor vo-scholen en mbo-instellingen om vanaf 2020-2021 doorlopende leerroutes vmbo-mbo op niveau 2, 3 en 4 aan te bieden, die zij regionaal kunnen vormgeven.¹²

Via een actief stimuleringsprogramma wordt erop ingezet dat een jongere in elke regio terecht kan in een doorlopende leerroute vmbo tot en met mbo. De regio maakt afspraken over in welke profielen en opleidingen doorlopende leerroutes worden aangeboden. Het gaat dan om leerroutes passend bij het regionale onderwijsaanbod.

Met doorlopende leerroutes beogen we de volgende doelstellingen te realiseren:

- *Efficiënt en effectief opleiden:*
Een betere programmatische aansluiting van opleidingen vmbo-mbo, waardoor jongeren efficiënt en effectief de opleiding doorlopen en waardoor opleidingen beter aansluiten aan behoeften en wensen van jongeren;
- *Meer jongeren in staat stellen een startkwalificatie te behalen:*

⁹ SEO, Implementatie doorlopende leerlijnen vmbo-mbo (1 november 2017) <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/11/01/implementatie-doorlopende-leerlijnen-vmbo-mbo---derde-monitor-vakmanschap--technologie--en-beroepsroutes>

¹⁰ Kamerstukken II 2016/17, 31 524, nr. 311.

¹¹ Kamerstukken II 2017/18, 31524, nr. 367.

Jongeren de mogelijkheid bieden om een geïntegreerd vmbo-mbo programma te volgen, zodat meer jongeren een startkwalificatie behalen en (indien mogelijk) doorleren;¹²

- *Minder uitval van jongeren:*
Verzachting van de harde knip tussen vmbo en mbo, waardoor minder jongeren uitvallen bij de overgang naar het mbo;
- *Behoud van divers beroepsonderwijsaanbod:*
Doelmatige beroepsgerichte routes met een interessant onderwijsprogramma, dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep en bijdraagt aan het behoud van relevant beroepsonderwijsaanbod in de regio. Dalende jongerenaantallen vragen om een meer regionale, gezamenlijke benadering van onderwijsaanbod. Als vmbo-scholen en mbo-instellingen samenwerken, kan een divers opleidingsaanbod in de regio geborgd worden;
- *Snellere en succesvollere doorstroom naar het hbo:*
Voor jongeren die na het behalen van hun mbo-diploma nog een hbo-opleiding willen volgen, is de lengte van de opleidingsroute (die voor een deel van de jongeren bestaat uit het stapelen van diploma's) vaak een drempel. Doordat verkorting in de doorlopende leerroute mogelijk is, krijgen jongeren, die extra uitdaging aankunnen, de mogelijkheid om eerder dan gebruikelijk met een mbo-diploma op zak aan het hbo te beginnen. Voor deze jongeren wordt het onderwijs via de beroepskolom uitdagender en aantrekkelijker gemaakt. Daarmee ontstaat een passend alternatief voor de route (van vmbo) via havo naar het hbo.

2.3 Probleembeschrijving

Bij de aansluiting van het vmbo op het mbo ervaren sommige jongeren, scholen en instellingen de volgende problemen:

- er is niet altijd sprake van een gestructureerde overzichtelijke route voor jongeren;
- onderwijstijd wordt niet optimaal benut;
- er zit inhoudelijke overlap in het programma;
- jongeren worden niet optimaal gemotiveerd;
- er is sprake van uitval, vooral rond de overstap van vmbo basis naar mbo 2 en in het eerste jaar mbo;
- doorstroom naar het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt zijn niet optimaal;
- niet alle jongeren halen een startkwalificatie of halen het beste uit zichzelf.

Uit onderzoeken en de (tussen)rapportages van de monitor van de experimenten (zowel experimenten doorlopende leerlijnen als vm2) blijkt dat doorlopende leerroutes vmbo-mbo effectief en succesvol zijn in het aanpakken van bovenstaande problematiek.¹³

Bij het organiseren van doorlopende leerroutes ondervinden scholen en instellingen verschillende problemen, omdat de huidige wet- en regelgeving onvoldoende ruimte biedt. Daarom is de afgelopen jaren experimenteerruimte geboden. Maar ook deze experimenteerruimte is voor veel scholen ontoereikend om passende routes te organiseren. Daar wordt dan ook rekening mee gehouden in dit voorstel. Daarnaast zijn

---

¹² We zien de startkwalificatie als een eerste stap in de ontwikkeling van jongeren in het beroepsonderwijs, niet om ze zo snel mogelijk klaar te stomen voor de arbeidsmarkt, maar als basis voor een leven lang ontwikkelen. Uit de monitor van de experimenten doorlopende leerlijnen blijkt dat deze jongeren na het behalen van een startkwalificatie vaker dan jongeren die geen doorlopende route hebben gevolgd, doorstromen naar een vervolgopleiding, wat extra perspectief biedt.

¹³ SEO, Implementatie doorlopende leerlijnen vmbo-mbo (1 november 2017) en Ecbo, Vijf jaar VM2. Samenvatting van de uitkomsten van de VM2-monitor 2008-2012 (23 augustus 2013).

scholen terughoudend met deelname aan de experimenten vanwege de tijdelijkheid en de administratieve lasten.

3. Voorstel

In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld dat een vmbo-school en een mbo-instelling gezamenlijk een doorlopende leerroute vmbo-mbo kunnen gaan aanbieden. Om een kwalitatief goed en inhoudelijk uitdagend onderwijsprogramma aan te kunnen bieden, dat start in het derde vmbo-leerjaar en eindigt met het behalen van een mbo-diploma, is het nodig dat de school en instelling extra ruimte in wet- en regelgeving wordt geboden. Zo wordt het mogelijk om met één docententeam het onderwijsprogramma te verzorgen, geldt er één studieduur en onderwijstijd voor de gehele doorlopende leerroute en mogen jongeren in een doorlopende leerroute het vmbo-examen in de eerste drie jaren van de doorlopende leerroute afleggen. In paragraaf 3.1 wordt dit nader toegelicht. Voor de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding (route van vmbo basis naar mbo 2) wordt daarnaast extra ruimte geboden: bij het vormgeven van dat onderwijsprogramma kunnen een school en instelling ervoor kiezen om de vmbo-examens achterwege te laten. Deze mogelijkheid wordt in paragraaf 3.2 verder uiteengezet.

3.1 Doorlopende leerroutes vmbo naar mbo 2, 3 en 4

Een vmbo-school en mbo-instelling bepalen samen welke doorlopende leerroutes zij aanbieden. Een doorlopende leerroute bestaat uit een vmbo-profiel en een aanverwant mbo-opleidingsdomein of een aanverwante mbo-kwalificatie. Bijvoorbeeld het profiel Zorg & Welzijn in de basisberoepsgerichte leerweg geïntegreerd met het domein helpende Zorg & Welzijn mbo niveau 2. Wanneer een jongere in de bovenbouw van het vmbo het onderwijs wil volgen in een doorlopende leerroute maakt hij deze keuze in het tweede jaar van het vmbo, net zoals nu de keuze voor een vmbo-profiel gemaakt moet worden. Bij de keuze voor een doorlopende leerroute kiest de jongere niet alleen voor een vmbo-profiel, maar ook voor een aanverwant opleidingsdomein of kwalificatie.¹⁴ Of een doorlopende leerroute in de beroepsopleiding in een beroepsopleidende leerweg (bol) of beroepsbegeleidende leerweg (bbl) wordt gevolgd, is een keuze die de jongere vaak later pas maakt.

Jongeren kunnen binnen een doorlopende leerroute bijvoorbeeld vanuit een vmbo-school een mbo-opleiding volgen. De onderwijstijd wordt zo goed mogelijk benut doordat het onderwijsprogramma geen extra lange zomervakantie kent na het behalen van het vmbo-diploma. Door het integreren van het vmbo- en mbo-programma wordt bovendien voorkomen dat opnieuw gestart wordt met stof die al wordt beheerst. Ook zien we jongeren die al in de onderbouw van het vmbo een beeld hebben in welke sector ze een beroepsopleiding willen gaan volgen. Deze jongeren willen snel in de beroepspraktijk aan de slag of ze willen een efficiënt onderwijsprogramma kunnen volgen om zo snel mogelijk te kunnen doorstromen naar een vervolgopleiding. Vanuit deze routes maken jongeren een goede start op de arbeidsmarkt en zien we een grotere doorstroom naar mbo-opleidingen op een vervolgniveau.

Indien een jongere kiest voor een doorlopende leerroute schrijft de vmbo-school de jongere in voor die doorlopende leerroute. Na twee jaar wordt de jongere in een doorlopende leerroute overgeschreven naar de betrokken mbo-instelling. De jongere hoeft hier niets voor te doen, dit regelen de vmbo-school en mbo-instelling samen. De jongere heeft zich immers aan het begin van de doorlopende leerroute vmbo-mbo al ingeschreven voor deze route. Wanneer je als jongere na de eerste twee jaar van je

---

¹⁴ In het mbo kennen we de onderwijsovereenkomst. In deze overeenkomst staan de rechten en plichten van de mbo-instelling en de jongere. In een doorlopende leerroute moet deze overeenkomst zijn getekend voordat het mbo-onderwijs, onderdelen uit het mbo-kwalificatiedossier, aan de orde komt.

doorlopende leerroute overgeschreven wordt, heb je recht op alle faciliteiten die ook gelden voor jongeren in een 'reguliere' mbo-opleiding.

Een onderdeel van de doorlopende leerroute is de beroepspraktijkvorming. Indien de beroepspraktijkvorming al in het begin van de doorlopende leerroute is geprogrammeerd, is de kans aanzienlijk dat de jongere jonger is dan 16 jaar. Ook in dat geval is het van belang dat de Arbeidstijdenwet in acht wordt genomen. Op grond van die wet mag de beroepspraktijkvorming slechts lichte arbeid van geschikte aard betreffen (artikel 3:2, tweede lid, onder c). In de doorlopende leerroute haalt een jongere zowel een vmbo- als een mbo-diploma. Het vmbo-diploma moet uiterlijk in het derde leerjaar van de doorlopende leerroute worden behaald. Mocht een jongere na dit jaar zijn vmbo-diploma niet hebben behaald dan treedt de terugvaloptie in werking. Een terugvaloptie betekent dat de jongere de mogelijkheid krijgt om in te stromen in een ander opleidingsprogramma op een vergelijkbaar niveau. Dit kan binnen dezelfde school of instelling zijn maar er kan ook in de regio worden gezocht naar een andere geschikte plek. Een jongere die een doorlopende leerroute verlaat, heeft dus altijd een alternatief. De vmbo-school en de mbo-instelling stellen van te voren vast welke opties een jongere heeft die zijn vmbo- of mbo-diploma niet behaalt.

Het vormgeven van een doorlopende leerroute

Om een doorlopende leerroute vmbo-mbo op te zetten dienen scholen voor voortgezet onderwijs en instellingen voor beroepsonderwijs een samenwerking aan te gaan met elkaar. Deze samenwerkingsovereenkomst is verplicht om een doorlopende leerroute op te kunnen zetten. In de samenwerkingsovereenkomst worden ten minste afspraken opgenomen over:

- a) *het profiel en het aanverwant opleidingsdomein waarin de doorlopende leerroute wordt aangeboden, het onderwijsprogramma en de examinering van de doorlopende leerroute;*

Het gaat daarbij onder meer om een vmbo-leerweg, het profiel en het aanverwante opleidingsdomein of –kwalificatie waarin de doorlopende leerroute wordt aangeboden, de opbouw van het programma en bijbehorende examinering.

- b) *de vorm van samenwerking, waaronder in ieder geval de inrichting van de bestuurlijke verantwoordelijkheid, de samenstelling, de wijze van benoeming en de taken en bevoegdheden die namens de school en instelling zijn opgedragen aan die leiding;*
- c) *de wijze waarop de leiding, bedoeld in onderdeel b inlichtingen verstrekt en verantwoording aflegt aan de bevoegde gezagsorganen van de school en de instelling;*

De school en instelling dienen op de hoogte te zijn van de kwaliteit van het onderwijs en de status van de doorlopende leerroute. Vastlegging van de verantwoordingsstructuur is daarbij belangrijk. Zowel de medezeggenschapsraad van de vmbo-school als de studentenraad van de mbo-instelling heeft adviesrecht ten aanzien van samenwerkingen met andere scholen of instellingen (artikel 11, eerste lid, onder d, van de Wet medezeggenschap op scholen en artikel 8a.2.2, vierde lid, onder a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, hierna: WEB). Daarom is het van belang om een voorgenomen besluit tot samenwerking voor advies voor te leggen aan deze organen.

- d) *de organisatorische en onderwijskundige inrichting van de doorlopende leerroute, waaronder de inzet van personeel en het gebruik van faciliteiten van de school en de instelling;*

De doorlopende leerroute kan op diverse manieren worden vormgegeven, dit biedt ruimte en kansen. Er dient wel duidelijkheid te zijn over de inzet van personeel en welke faciliteiten ingezet worden voor de doorlopende leerroute. Dit nemen de school en instelling in de samenwerkingsovereenkomst op.

- e) *in geval van overdracht van een deel van de bekostiging, de omvang en de bestemming van de over te dragen middelen;*

Wanneer scholen gezamenlijk een doorlopende leerroute vormgeven, moeten ook onderlinge financiële afspraken gemaakt worden. Goede financiële afspraken zijn belangrijk voor het slagen van de samenwerking en worden daarom opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

- f) *de inhoud van de terugvaloptie;*

Het kan altijd voorkomen dat een jongere ervoor kiest om niet verder te gaan in de doorlopende leerroute of de doorlopende leerroute (noodgedwongen) moet verlaten. Hiervoor zijn terugvalopties afgesproken. Zo kan gedacht worden aan doubleren binnen de doorlopende leerroute, een aanpassing van het uitstroomprofiel binnen de doorlopende leerroute, instroom in een doorlopende leerroute op een andere school of instroom in een reguliere vmbo- of mbo-opleiding op een vergelijkbaar niveau.

- g) *de wijze waarop het bedrijfsleven wordt betrokken bij de selectie van kwalificaties/de doorlopende leerroute die binnen het betreffende opleidingsdomein zullen worden aangeboden;*

Scholen en instellingen werken samen aan een doorlopende leerroute die de jongeren voorbereidt voor een plek op de arbeidsmarkt. Betrokkenheid van het (regionale) bedrijfsleven bij de inrichting van doorlopende leerroutes is daarom van belang. In de samenwerkingsovereenkomst beschrijven de school en de instelling hoe het bedrijfsleven is betrokken bij de opzet van de doorlopende leerroute.

- h) *de wijze van geschillenbeslechting tussen de school en de instelling over de uitvoering van de overeenkomst, en*

- i) *de voorwaarden waaronder een andere school of instelling partij kan worden bij de samenwerkingsovereenkomst, de overeenkomst kan worden opgezegd of ontbonden alsmede de wijze waarop de overeenkomst overigens kan worden gewijzigd, telkens met oog voor het zoveel mogelijk beperken van de gevolgen voor de jongeren en deelnemers.*

Een vmbo-school en mbo-instelling kunnen samen besluiten om een doorlopende leerroute op te starten, net zoals mbo-instellingen nu ook zelf kunnen besluiten om reguliere opleidingen te starten. De vmbo-school en mbo-instellingen melden aan Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) als zij een doorlopende leerroute gaan aanbieden.

Zowel de medezeggenschapsraad van de vmbo-school als de studentenraad van de mbo-instelling heeft adviesrecht ten aanzien van samenwerkingen met andere scholen of instellingen. Daarnaast heeft de medezeggenschapsraad van de vmbo-school instemmingsrecht ten aanzien van verandering van de onderwijskundige doelstelling van de school en vaststelling of wijziging van het schoolplan, leerplan of de onderwijs- en examenregeling (artikel 10, eerste lid, onder a en b, van de Wet medezeggenschap op scholen). Indien deze onderwerpen specifieke gevolgen hebben voor de personeelsleden of de ouders, dan is er van hen specifiek instemmingsrecht vereist (artikel 12, eerste lid, onder a en artikel 14, tweede lid, onder a van de Wet medezeggenschap op scholen). Daarom is het van belang om een voorgenomen besluit tot samenwerking voor advies voor te leggen aan deze organen.

Wettelijke ruimte voor inrichting doorlopende leerroute

Om een kwalitatief goed en inhoudelijk uitdagend programma aan te kunnen bieden wordt in de wet mogelijk gemaakt dat scholen en instellingen die een doorlopende leerroute aanbieden gebruik kunnen maken van de volgende ruimte:

a) vmbo-examens kunnen tot en met het derde jaar van de doorlopende leerroute worden afgerond

In het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute is het mogelijk om vmbo- en mbo-onderwijs te integreren of delen van het mbo-onderwijs eerder in de route al aan bod te laten komen. Mbo-onderwijs en -examinering kan alleen eerder worden geprogrammeerd als vmbo-examens op een later moment kunnen worden afgelegd. Om vmbo-scholen en mbo-instellingen de mogelijkheid te bieden één geïntegreerd onderwijsprogramma vorm te geven, wordt in de wet opgenomen dat vmbo-examens tot en met het derde jaar van de doorlopende leerroute kunnen worden afgesloten. Dat betekent dat jongeren in een doorlopende leerroute een jaar langer de tijd hebben om het vmbo eindexamen af te ronden. Indien de jongere na dit jaar zijn vmbo-diploma niet heeft behaald treedt de terugvaloptie in werking. Zoals hiervoor aangegeven wordt de terugvaloptie vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst en de onderwijsovereenkomst.

b) één studieduur en onderwijstijd

De doorlopende leerroute bestaat uit één geïntegreerd programma waarin zowel vmbo- als mbo-onderwijs wordt verzorgd. Daar past ook één cursus-/studieduur en onderwijstijd bij. De cursus-/studieduur voor een doorlopende leerroute betreft een periode waarbinnen de totale duur van het onderwijsprogramma moet zijn afgerond. De onderwijstijd geeft de totale omvang van het onderwijsprogramma weer, inclusief de verdeling tussen begeleidde onderwijstijd en beroepspraktijkvormingsuren (bpv-uren). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een doorlopende leerroute die uitmondt in een bol- dan wel bbl-opleiding.

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) kijkt overigens in eerste instantie niet naar de naleving van onderwijstijd op opleidingsniveau. In het toezicht op onderwijstijd kijkt de inspectie naar de manier waarop de kwaliteitsborging op het punt van onderwijstijd op schoolniveau is geregeld. Wanneer er bijvoorbeeld op opleidingsniveau tekorten zijn op het gebied van opbrengsten, leertijd of tevredenheid van jongeren, medewerkers of bedrijven, kan onderzoek naar onderwijstijd op opleidingsniveau worden uitgebreid.

c) één docententeam

Om één geïntegreerd onderwijsprogramma te kunnen aanbieden is het van belang dat mbo-docenten en vo-leraren in een doorlopende leerroute gezamenlijk een team kunnen vormen. Het voorstel bevat daarom een mogelijkheid om te werken met teambevoegdheden. Deze mogelijkheid is gebaseerd op de bestaande teambevoegdheid voor vakoverstijgende programmaonderdelen in het voortgezet onderwijs, als neergelegd in artikel 33, vijfde lid. Op grond van de teambevoegdheid mogen alle docenten en leraren van het team lesgeven in de doorlopende leerroute, indien:

- het om vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen (vmbo en mbo) gaat;
- de leraren en docenten in het team elk voldoen aan de bekwaamheidseisen van respectievelijk het vo en mbo, dat wil zeggen dat zij over een bevoegdheid beschikken;
- de leraren en docenten in het team als geheel beschikken over de bekwaamheidseisen voor alle programmaonderdelen van de doorlopende leerroute.

Elke leraar of docent is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderdeel waarvoor hij aan de bekwaamheidseisen voldoet (bevoegd is). Op grond van de teambevoegdheid mogen docenten en leraren echter ook lesgeven in andere programmaonderdelen die deel uitmaken van de doorlopende leerroute. Voor elk van de programmaonderdelen is ten minste een bevoegde leraar of docent betrokken. Het team dient afspraken te maken over de begeleiding van leerlingen, die kan plaatsvinden door de betreffende bevoegde leraar of docent of door een andere leraar of docent in het team. De bevoegde leraar of docent verzorgt in ieder geval zelf – een deel van het – onderwijs van dat leerjaar. De afspraken over de inzet van personeel worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het bevoegd gezag draagt ervoor zorg dat de leraren en

docenten voldoende ruimte krijgen om hun verantwoordelijkheid voor hun deel van het onderwijsprogramma te kunnen nemen.

De teambevoegdheid doorlopende leerroutes vmbo-mbo is een uitzondering op de regel dat voor elk vak of programmaonderdeel een bevoegde docent of leraar voor de klas moet staan. Voor wat betreft het voortgezet onderwijs, is daarbij relevant dat de teambevoegdheid slechts van toepassing is op een beperkt deel van het vmbo. Uiteindelijk dient altijd een bevoegde docent of leraar deel uit te maken van het team. De ervaringen met de constructie van de teambevoegdheid worden intensief gemonitord.

Afwijkingsmogelijk minimale aantal onderwijsuren

In artikel 7.2.7, derde lid, van de WEB is reeds de mogelijkheid opgenomen om van het minimale aantal onderwijsuren (begeleide onderwijstijd en bpv-uren) af te wijken mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. Het bevoegd gezag van de instelling legt een afwijkend programma ter afstemming voor aan de studentenraad en legt hierover verantwoording af in het bestuursverslag. Voorgesteld wordt dat ook voor de doorlopende leerroute gebruik kan worden gemaakt van de afwijkingsmogelijkheid zoals die nu in de WEB staat. Daardoor wordt het mogelijk voor een vmbo-school en een mbo-instelling die een doorlopende leerroute in een hybride leerroute vorm willen geven om bijvoorbeeld wat meer bpv-uren en wat minder begeleide onderwijsuren te verzorgen.¹⁵ In een dergelijk geval legt het bevoegd gezag van de school het afwijkende programma voor instemming voor aan de medezeggenschapsraad, omdat een afwijking van de onderwijstijd moet worden opgenomen in de schoolgids en in het schoolplan.

Verantwoordelijk tijdens de route

Wanneer een vmbo-school en mbo-instelling samen het onderwijsprogramma vormgeven, rijst de vraag wie verantwoordelijk is voor de naleving van wet- en regelgeving. Wie kan door de jongere, ouders of inspectie worden aangesproken als er iets mis gaat? De eerste twee jaren van de doorlopende leerroute is de jongere ingeschreven op de vmbo-school. De vmbo-school is in die periode ook verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving. Zo is de vo-school verantwoordelijk voor een goede invulling van de teambevoegdheid, de verzuimregistratie, schorsing en verwijdering en kan een jongere met zijn klacht terecht bij de vo-school. De wet- en regelgeving die geldt voor vmbo-scholen geldt ook in deze jaren. Zo geldt de Wet medezeggenschap op scholen wat betreft de betrokkenheid van de medezeggenschapsraad. Enige uitzondering hierop is dat de mbo-instelling te allen tijde verantwoordelijk blijft voor het mbo-onderwijs, -examinering en -diplomering. Mocht de inspectie vaststellen dat mbo-onderwijs, -examinering of -diplomering van onvoldoende kwaliteit is, zal de inspectie de mbo-instelling aanspreken, en niet de vo-school. Na twee jaren wordt de jongere overgeschreven naar de mbo-instelling. Vanaf dat moment wordt de mbo-instelling verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving in de doorlopende leerroute. De regels opgenomen in de WEB over bijv. de verzuimregistratie, schorsing en verwijdering, de klachtprocedure en de medezeggenschap gelden vanaf dat moment. Ook hier geldt weer dat de enige uitzondering is dat de vo-school te allen tijde verantwoordelijk blijft voor het vo-onderwijs, -examinering en -diplomering.

In de samenwerkingsovereenkomst maken de vmbo-school en mbo-instelling afspraken over wat zij van elkaar nodig hebben om de wet- en regelgeving na te leven. Zo kan een vmbo-school en mbo-instelling met elkaar afspreken dat in geval van een klacht ingediend bij de vo-school die gaat over een gedraging van een mbo-docent, de mbo-instelling betrokken is bij de afhandeling van de klacht.

---

¹⁵ In een hybride leeromgeving is het schoolse leren verbonden en verweven met het leren in de beroepspraktijk. Het gedachtegoed van de hybride leeromgeving gaat ervan uit dat er een rijke wereld zit tussen een beroep leren op de werkplek en leren in de schoolse context. Niet óf theorie óf praktijk, maar ook passende mengvormen. Niet óf de werkplek óf de school, maar een optimale mix.

3.2 De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

Een deel van de jongeren in de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo heeft meer begeleiding nodig om een startkwalificatie te kunnen behalen. Voor deze doelgroep wordt met dit wetsvoorstel mogelijk gemaakt dat zij een doorlopende leerroute kunnen volgen waarbij vmbo-examinering en dus een vmbo-diploma achterwege blijft: de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding. Hierdoor kan in deze route doelgericht en onder extra begeleiding worden gewerkt aan het behalen van een startkwalificatie.

Als een jongere in de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo naar het oordeel van het bevoegd gezag van de vmbo-school en het bevoegd gezag van de mbo-instelling gezamenlijk meer kans heeft om succesvol een startkwalificatie te halen via deze route, kan het bevoegd gezag de jongere in de gelegenheid stellen om vanaf de bovenbouw van het vmbo deze route te volgen. Het onderwijsprogramma in deze route omvat de eindtermen vo en de kwalificatie-eisen mbo, waarbij de vmbo-school verantwoordelijk blijft voor het vmbo-onderwijs en de mbo-instelling verantwoordelijk blijft voor de mbo-examinering en -diplomering. Na succesvolle afronding van de route ontvangt de jongere een mbo 2 diploma.

Dit sluit aan bij de wens van de regering om, in navolging van de entree-opleiding, het voor jongeren in de basisberoepsgerichte leerweg mogelijk te maken om een mbo 2-diploma te halen binnen het vmbo. Dit betekent niet dat alle jongeren in deze route het mbo 2-diploma per se op de vmbo-locatie behalen. Waar het voor de ene jongere van belang is om gedurende de gehele doorlopende leerroute op de vmbo-locatie te verblijven, kan een andere jongere meer baat hebben om na een bepaalde periode op de vmbo-locatie over te stappen naar de mbo-instelling. Het is aan de vmbo-school en de mbo-instelling om hierover afspraken te maken.

Bij de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding zijn de vmbo-school en de mbo-instelling verplicht om een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten, waarin dezelfde zaken zijn opgenomen zoals aangegeven in paragraaf 3.1. Ook gelden de overige bepalingen die van toepassing zijn op de doorlopende leerroute, zij kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van de mogelijkheid om één docententeam vorm te geven en vmbo-examens, indien (een deel van) de examens toch wordt aangeboden, te spreiden tot en met het derde leerjaar van de doorlopende leerroute.

4. Toepassing in Caribisch Nederland

Dit wetsvoorstel is ook van toepassing in Caribisch Nederland. Dit betekent de facto dat de Scholengemeenschap Bonaire hieraan invulling kan geven. Op de Scholengemeenschap Bonaire is de inrichting van het onderwijs en de examenstructuur gelijk aan die van Europees Nederland. Wettelijk gezien is de instelling als bedoeld in de WEB BES een organisatorische eenheid die deel uitmaakt van de vo-school, de Scholengemeenschap Bonaire bestaat uit onder andere een school voor vbo, een school voor mavo en een mbo-instelling en kent geen doorlopende leerlijn. Indien Bonaire een doorlopende leerlijn wil inrichten zal zij zich dienen te houden aan de in dit wetsvoorstel neergelegde voorschriften.

De school op Saba en de school op Sint-Eustatius worden gerekend tot de andere vormen van voortgezet onderwijs. Beide scholen hebben de Engelstalige inrichting en examenstructuur van de Caribbean Examinations Council (CXC). De beroepskolom van het CXC is een doorlopende leerlijn, die wordt afgerond op dezelfde school. In tegenstelling tot de situatie op Bonaire is er geen duidelijke knip meer tussen vmbo en mbo.

5. Gevolgen

Jongeren

Jongeren zullen naast de huidige vmbo- en mbo-opleidingen kunnen kiezen voor een doorlopende leerroute waarbij de vmbo- en mbo-opleiding geïntegreerd wordt aangeboden. We zorgen ervoor dat vanaf studiejaar 2020-2021 jongeren in alle regio's kunnen kiezen voor een doorlopende leerroute.

Vmbo-scholen en mbo-instellingen

Scholen en instellingen kunnen gebruik maken van de ruimte die de wet (structureel) biedt om samen een doorlopende leerroute aan te bieden. Met een actief stimuleringsprogramma stimuleren de MBO Raad, VO-raad en OCW scholen en instellingen om doorlopende leerroutes vorm te geven. Hiermee wordt erop ingezet te realiseren dat een jongere vanaf studiejaar 2020-2021 in elke regio terecht kan in doorlopende leerroutes vmbo tot en met mbo.

De ruimte die wettelijk wordt geboden om een doorlopende leerroute aan te bieden zorgt ervoor dat scholen gemakkelijker kunnen samenwerken en tot een doorlopende leerroute kunnen komen. Zo geldt er maar één studieduur, één onderwijstijd, is het mogelijk om binnen het gemengde docententeam afspraken te maken over wie welk onderdeel van het programma verzorgt en mogelijk dat vmbo-examens kunnen worden afgelegd in de eerste drie leerjaren van de doorlopende leerroute vmbo-mbo.

Administratieve lasten

Er is sprake van een vermindering van de administratieve lasten ten opzichte van een regulier onderwijsprogramma, omdat het proces van inschrijving van de jongere wordt versoepeld. Wel moeten scholen en instellingen een samenwerkingsovereenkomst afsluiten. Om de administratieve lasten hiervan te beperken wordt er een format door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontwikkeld en beschikbaar gesteld. De kosten voor het invullen van het format worden geschat op € 180 (= 4 uur * 45 euro).¹⁶ Ook moeten scholen en instellingen een doorlopende leerroute aanmelden bij DUO. De lasten voor het aanmelden van een doorlopende leerroute bij DUO zijn verwaarloosbaar.

Net als bij de al bestaande experimenten is er aan dit voorstel geen extra bekostiging verbonden dat doorlopende leerroutes vmbo tot en met mbo op alle niveaus mogelijk maakt. De overtuiging dat deze routes noodzakelijk en nuttig zijn, zorgt ervoor dat vmbo-school en mbo-instellingen deze routes opzetten en zelf afspraken dienen te maken over de overheveling van bekostiging. Zij kunnen eventuele meerkosten en opstartkosten financieren vanuit de reguliere bekostiging voor vmbo en mbo.¹⁷

Arbeidsmarktpartijen en overheden

Van arbeidsmarktpartijen verwachten wij steun en betrokkenheid. Naast het kenbaar maken van wat ze nodig hebben van toekomstige werknemers, spelen zij een belangrijke rol in het zichtbaar en concreet maken van toekomstperspectief. Bedrijven bieden bovendien leeromgevingen die scholen niet kunnen bieden. Betrokkenheid van het (regionale) bedrijfsleven bij de inrichting van doorlopende leerroutes is daarom van

---

¹⁶ Bij administratieve lasten gaat het enkel om het invullen van het format van de samenwerkingsovereenkomst. Het gaat dus niet om kosten die ontstaan door het afsluiten en ontwikkelen van de afspraken die worden vastgelegd in samenwerkingsovereenkomst, zoals het vormgeven van het opleidingsprogramma. Dit zijn kosten die niet tot administratieve lasten worden gerekend. Bij de berekening van administratieve lasten wordt als uurtarief standaard uitgegaan van 45 euro.

¹⁷ Het vraagt een investering om samenwerking vmbo-mbo en doorlopende routes van de grond te krijgen. De experimenten laten zien dat de opstartkosten €150.000 tot €200.000 bedragen.

belang. We zien ook dat regionale overheden (provincie en gemeenten) de samenwerking tussen vmbo – mbo en arbeidsmarkt steunen.

Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)

Het wetsvoorstel gaat er voor zorgen dat jongeren in elke regio de mogelijkheid krijgen om doorlopende routes vmbo naar mbo 2, 3 en 4 te volgen. Dat geldt ook voor jongeren in het VSO die diplomagericht onderwijs vmbo volgen. Samenwerking in de overgang van voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het mbo is dan ook onontbeerlijk. Met dit wetsvoorstel wordt het voor vso-scholen mogelijk om, in samenwerking met een reguliere vmbo school en mbo-instelling, een doorlopende leerroute en/of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding in te richten. In het actieve stimuleringsprogramma is er aandacht voor deze kwetsbare jongeren.

5.1 Toezicht en handhaving

PM (Inspectie, na UT)

5.2 Financiële gevolgen

Er zijn kosten verbonden aan de aanpassingen in de systemen bij DUO. Deze worden momenteel in kaart gebracht. Het voorstel houdt geen rekening met eventuele transitiekosten op school- of instellingsniveau.

Doorlopende leerroutes hebben niet als doel een bezuiniging op te leveren. In een doorlopende leerroute wordt het onderwijsprogramma van de vmbo- en mbo-opleiding geïntegreerd. Doordat de programma's optimaal op elkaar aansluiten kan het zijn dat het opleidingsprogramma in een kortere periode wordt doorlopen. De tijd die in dat geval overblijft kan worden besteed aan verdieping of verbreding van de opleiding. Een andere optie is dat de opleiding wordt verkort. Enkel in geval van verkorting stopt de bekostiging eerder. Verkorting is echter geen doel op zich. Het doel van een doorlopende leerroute is om jongeren een gericht en uitdagend opleidingsprogramma te bieden en hen op te leiden tot goede vakmensen met een startkwalificatie.

PM (na uitvoeringstoets)

5.3 Bescherming persoonsgegevens

DUO gaat het systeem zo aanpassen dat een jongere geregistreerd kan worden in een doorlopende leerroute. Er worden geen aanvullende persoonsgegevens verwerkt. Op dit moment worden de inschrijfggegevens van de jongere ook al gedeeld tussen vmbo-scholen en mbo-instellingen. Met de invoering van een doorlopende leerroute wordt dit moment alleen naar voren gehaald.

5.4 Evaluatie

Na vijf jaar wordt geëvalueerd of de doelen van dit wetsvoorstel zijn gehaald. We evalueren of iedere jongere in elke regio op elk niveau terecht kan in een doorlopende leerroute vmbo-mbo. We maken hierbij onder andere gebruik van de opbrengsten van de monitor sterk beroepsonderwijs die in september 2018 van start is gegaan. Mocht blijken dat niet iedere jongere in elke regio terecht kan in een doorlopende route volgen aanvullende maatregelen.

5.5 Advies en consultatie

De oplossingsrichtingen in dit wetsvoorstel zijn getoetst bij de Inspectie van het onderwijs, de VO-raad, de MBO Raad, AOC Raad en de Stichting Platforms VMBO, en bij belanghebbenden en ervaringsdeskundigen uit het onderwijsveld tijdens diverse

gesprekken, bijeenkomsten en verdiepende sessies.

Consultatie: PM

5.6 Overgangsrecht en inwerkingtreding

P.M.

II. Artikelsgewijze deel

Artikel I (Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs)

Onderdeel A (artikel 1 WVO)

In verband met de doorlopende leerroutes vmbo-mbo worden enkele begripsbepalingen toegevoegd met betrekking tot begrippen die in de WEB gebruikt worden.

Onderdeel B (artikel 10b8 WVO)

Artikel 10b8, eerste lid, wordt technisch aangepast in verband met het opnemen van het begrip 'entreeopleiding' in de begripsbepalingen in artikel 1 WVO. Inhoudelijk wijzigt dit artikel niet.

Onderdeel C (artikel 10b9 WVO)

Artikel 10b9 wordt technisch aangepast aan de begripsbepaling die in artikel 1 is opgenomen van het begrip 'instelling voor beroepsonderwijs'. Inhoudelijk wijzigt dit artikel niet.

Onderdeel D (artikelen 10b10 tot en met 10b20 WVO)

Artikel 10b10. Doorlopende leerroute vmbo-mbo

Eerste lid

Artikel 7.2.7 WEB ziet op de inrichting van beroepsopleidingen. Op grond van artikel 8.1.1, vijfde lid, WEB kan de inschrijving wat betreft de beroepsopleidende leerweg van mbo-opleidingen op niveau 2, 3 en 4 plaatsvinden op een opleidingsdomein (in plaats van op een specifieke opleiding binnen dat opleidingsdomein).

Vierde lid

Bij de mogelijke combinaties van vmbo en mbo in een doorlopende leerroute is rekening gehouden met de vooropleidingseisen die ook nu al gelden voor de reguliere doorstroom van vmbo naar mbo (artikel 8.2.1 WEB). Met doorlopende leerroutes vmbo-mbo wordt gestimuleerd dat jongeren een zo hoog mogelijk niveau bereiken in het beroepsonderwijs. Daarom is er voor gekozen om de route naar een mbo 2-diploma alleen open te stellen vanuit de basisberoepsgerichte leerweg. Leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg kunnen wel een doorlopende leerroute naar de vakopleiding (mbo 3-niveau) volgen. Leerlingen in de gemengde leerweg kunnen een doorlopende leerroute naar mbo 3- of mbo 4-niveau volgen (vakopleiding of middenkaderopleiding). Voor wat betreft de entreeopleiding bestaat al de mogelijkheid om deze binnen het vmbo af te sluiten (artikel 10b8 en 10b9 WVO). Een doorlopende leerroute rechtstreeks vanuit het vmbo tot en met een diploma van een specialistenopleiding is vanwege die vooropleidingseisen niet mogelijk. Voor de inschrijving aan een specialistenopleiding is namelijk vereist dat de deelnemer al beschikt over een diploma van een vakopleiding.

Onderdeel a betreft de doorlopende leerroute die via een vmbo-diploma eindigt met een diploma op mbo 2-niveau; onderdeel b betreft doorlopende leerroutes eindigend met

een diploma op mbo 3-niveau; onderdeel c betreft de doorlopende leerroute eindigend met een diploma op mbo 4-niveau.

Een doorlopende leerroute bestaat uit een vmbo-profiel en een aanverwant mbo-opleidingsdomein of een aanverwante mbo-kwalificatie. Met aanverwant wordt bijvoorbeeld bedoeld dat het profiel Produceren, Installeren en Energie in de basisberoepsgerichte leerweg wordt geïntegreerd met een mbo-opleiding niveau 2 in het domein Techniek en Procesindustrie.

Vijfde lid

Een agrarisch opleidingscentrum (aoc) verzorgt groen onderwijs in zowel het vbo als mbo. Omdat een aoc echter geen school in de zin van de WVO is, bepaalt het vijfde lid expliciet dat doorlopende leerroutes vmbo-mbo ook aan een aoc verzorgd kunnen worden. In geval van een verticale scholengemeenschap waarvan een aoc en een school voor mavo deel uitmaken, is artikel 10b10 rechtstreeks van toepassing. Dat geldt ook voor een verticale scholengemeenschap waarvan een regionaal opleidingscentrum (roc) deel uitmaakt. In beide gevallen is er immers altijd tenminste (ook) een school als bedoeld in de WVO die deel uitmaakt van de verticale scholengemeenschap. Daarmee is artikel 10b10 rechtstreeks van toepassing, zonder dat dit expliciet bepaald hoeft te worden.

Artikel 10b11. Samenwerking tussen VO-scholen en MBO-instellingen in het kader van doorlopende leerroutes vmbo-mbo

Eerste en tweede lid

Voor het verzorgen van een doorlopende leerroute vmbo-mbo gaat de school een samenwerkingsovereenkomst aan met een mbo-instelling. Een goede samenwerking tussen het vmbo en het mbo is essentieel voor een goede doorlopende leerroute vmbo-mbo, en kan zonder samenwerking ook niet worden vormgegeven. Op grond van artikel 11, eerste lid, onder d, van de Wet medezeggenschap op scholen heeft de medezeggenschapsraad een adviesbevoegdheid bij het aangaan van een dergelijke samenwerking.

Derde lid

Als een doorlopende leerroute wordt verzorgd door een agrarisch opleidingscentrum of aan een verticale scholengemeenschap waarvan een regionaal opleidingscentrum of agrarisch opleidingscentrum deel uitmaakt, dan is er geen samenwerkingsovereenkomst nodig. Hetzelfde bevoegd gezag verzorgt dan immers zowel het vmbo als het mbo binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo. Wel moeten met betrekking tot de doorlopende leerroute vmbo-mbo in dat geval dezelfde onderwerpen geregeld worden die anders in een samenwerkingsovereenkomst opgenomen zouden worden. Dat geldt alleen niet voor het tweede lid, onderdeel i, omdat er indien het bevoegd gezag zowel de school als de instelling voor beroepsonderwijs in stand houdt geen sprake is van meerdere partijen en dus ook niet van mogelijke geschillen tussen die partijen.

Artikel 10b12. Melden inrichting doorlopende leerroute vmbo-mbo

Voordat de doorlopende leerroute vmbo-mbo van start gaat, is het van belang dat de vo-school en de mbo-instelling de doorlopende leerroute aanmelden bij DUO. Dit is noodzakelijk om leerlingen te kunnen inschrijven en examenresultaten te kunnen doorgeven. Ook voor het toezicht door de inspectie is het noodzakelijk dat bekend is aan welke scholen doorlopende leerroutes vmbo-mbo worden verzorgd.

Artikel 10b13. Inrichting doorlopende leerroutes vmbo-mbo

Eerste lid

De doorlopende leerroute vmbo-mbo kan geheel op de locatie van de school worden uitgevoerd, zodat de jongeren zoveel mogelijk het onderwijs kunnen blijven volgen in de hun vertrouwde omgeving. Maar het is ook mogelijk om de routes zo in te richten dat jongeren een deel van het onderwijsprogramma op de school en een deel op de mbo-

instelling volgen. Het is aan de vmbo-school en de mbo-instelling om hierover afspraken te maken.

Tweede lid

Het voortgezet onderwijs in een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school. Het beroepsonderwijs in een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs. Ook voor de examinering is het bevoegd gezag van de school respectievelijk instelling verantwoordelijk, afhankelijk van de vraag of die examinering ziet op (onderdelen van) het vmbo of het mbo dat deel uitmaakt van de doorlopende leerroute vmbo-mbo. Voor die delen van het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo waarvan niet eenduidig is te bepalen of het om vo- of mbo-stof gaat, is de inschrijving van de jongere bepalend. Daarom is in beginsel het bevoegd gezag van de school gedurende de eerste twee leerjaren van de doorlopende leerroute vmbo-mbo verantwoordelijk voor de jongere. Vanaf het derde leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo is het bevoegd gezag van de mbo-instelling primair verantwoordelijk (zie het voorgestelde artikel 8.5.9 WEB).

Derde lid

Al vanaf het eerste leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo kan de leerling delen van het onderwijsprogramma van de beroepsopleiding volgen. Voordat dit onderwijs start moet een onderwijsovereenkomst worden afgesloten (art. 8.5.9, derde lid, WEB).

Vijfde lid

Indien de leerling tijdens de eerste twee leerjaren van de leerroute al examens van de beroepsopleiding aflegt worden de resultaten verwerkt op een manier die aansluit bij de verwerking van de resultaten van de instelling. Hierdoor kan de instelling de behaalde resultaten gemakkelijk registeren in de eigen systemen en doorgeven aan DUO.

Artikel 10b14. Inschrijving doorlopende leerroute vmbo-mbo

Bij het vaststellen van de bekostiging van een school worden leerlingen in de eerste twee leerjaren van een doorlopende leerroute vmbo-mbo meegeteld in het leerlingenaantal van de school. Het resterende gedeelte van de doorlopende leerroute vmbo-mbo worden ze bekostigd als deelnemer aan de mbo-instelling. Daarbij maakt het niet uit of ze hun onderwijs feitelijk op de locatie van de school, op de locatie van de instelling, of een combinatie van beide volgen.

Wel kan een deel van de bekostiging zo nodig door de school worden overgedragen aan de mbo-instelling (artikel 10b15). Bijvoorbeeld als de leerling in de eerste twee leerjaren al delen van de doorlopende leerroute vmbo-mbo volgt, die door de instelling voor beroepsonderwijs worden verzorgd. Maar ook als de leerling het voortgezet onderwijs binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo aan het eind van het tweede leerjaar nog niet volledig heeft afgesloten met een diploma vmbo, dan kan de mbo-instelling in het derde leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo daarvoor zo nodig een deel van zijn bekostiging overdragen aan de school (zie artikel 8.5.16 WEB).

Artikel 10b15. Cursusduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo

Het voortgezet onderwijs kent opleidingen met een cursusduur uitgedrukt in een aantal jaren. In het mbo wordt gesproken van opleidingen met een studieduur uitgedrukt in studiejaar. Omdat beide in een doorlopende leerroute vmbo-mbo zijn gecombineerd, is in het tweede lid bepaald dat onder cursusduur ten aanzien van het beroepsonderwijs binnen een doorlopende leerroute vmbo-mbo ook de in de WEB gebruikelijke terminologie moet worden verstaan.

De studieduur van mbo-opleidingen op niveau 2 en 3 kent een zekere bandbreedte: één tot twee jaar voor basisberoepsopleidingen en twee tot drie jaar voor vakopleidingen. Door integratie van het onderwijsprogramma van het VO en het mbo kan de totale studieduur in een doorlopende leerroute mogelijk met maximaal één jaar worden

verkort, maar dat hoeft niet. In combinatie met de bovenbouw van het vmbo leidt dat tot de studieduur voor de verschillende doorlopende leerroutes vmbo-mbo zoals opgenomen in dit artikel. Dat brengt de studieduur op minimaal twee jaar voor een verkorte doorlopende leerroute op mbo 2-niveau (twee jaar bovenbouw vmbo plus een éénjarige basisberoepsopleiding geeft samen drie studiejaren; met een verkorting moet er een leerroute van minimaal twee jaar overblijven). Maximaal is de studieduur in een doorlopende leerroute vmbo-mbo zes jaar. Dat is het geval bij een doorlopende leerroute vmbo-mbo die opleidt tot het diploma van een verlengde middenkaderopleiding als bedoeld in artikel 7.2.4a WEB (twee jaar VO plus vier jaar mbo).

Artikel 10b16. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BOL)

Eerste lid

De onderwijstijd in een doorlopende leerroute vmbo-mbo is een combinatie van de onderwijstijd zoals die is vastgesteld voor het (reguliere) voortgezet onderwijs en voor het middelbaar beroepsonderwijs. Artikel 10b16 en 10b17 geven specifiek weer wat de minimale onderwijstijd in een doorlopende leerroute vmbo-mbo behoort te zijn. Omdat de doorlopende leerroutes vmbo-mbo beginnen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs, moet echter ook rekening gehouden worden met de voorgeschreven onderwijstijd op grond van artikel 6g, derde en vierde lid, WVO.

Artikel 6g, derde en vierde lid, WVO bepalen dat de onderwijstijd van een opleiding mavo of vbo ten minste 3.700 klokuren omvat (verdeeld over vier jaar). Sinds de inwerkingtreding van de Wet van 11 maart 2015 tot wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet medezeggenschap op scholen en de Wet voortgezet onderwijs BES ter modernisering en vereenvoudiging van de normen voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs (Stb.2015, 148) kent de onderwijstijd in de WVO geen voorgeschreven aantal klokuren meer per leerjaar, maar alleen voor de opleiding als geheel. Over het algemeen omvat het examenjaar minder klokuren dan de overige jaren, omdat de examens in mei al beginnen, en er daarna geen onderwijs meer wordt verzorgd. Daarom wordt ervan uitgegaan dat in de eerste twee leerjaren van het vmbo een onderwijsprogramma van 2.000 uur wordt ingericht. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet medezeggenschap op scholen en de Wet voortgezet onderwijs BES ter modernisering en vereenvoudiging van de normen voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs (Kamerstukken II 2013-14, 34010, nr. 2, blz. 3 en verder) is reeds ingegaan op welke activiteiten er tot de onderwijstijd gerekend kunnen worden. Dat geldt ook voor de onderwijstijd binnen het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo.

Tweede lid

Met deze bepaling wordt aangesloten bij de ruimte die het mbo reeds biedt, om bij het maken van een onderwijsprogramma af te wijken van de minimale klokuren zoals beschreven in het eerste lid, mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. De reden hiervoor is dat de urennorm wel richtinggevend is, maar niet rigide. Er is flexibiliteit ingebouwd, zodat scholen in het opleidingsprogramma kunnen variëren met begeleide lesuren op school, stage en leerbedrijven over de jaren heen. Dit geeft vmbo-scholen en mbo-instellingen de mogelijkheid om maatwerk te bieden.

In de WEB wordt deze afwijking verantwoord in een bestuursverslag. De WVO kent deze mogelijkheid niet, maar waarborgen bij afwijken van het minimale aantal klokuren bij het inrichten van het onderwijsprogramma zijn wel van belang. Indien bij de inrichting van een onderwijsprogramma wordt afgeweken van het minimale aantal uren als vermeldt in het eerste lid, moet deze afwijking worden opgenomen in het schoolplan en in de schoolgids. De medezeggenschapsraad van de vo-school heeft instemmingsrecht ten aanzien van vaststelling of wijziging van het schoolplan (artikel 10, eerste lid, onder b, van de Wet medezeggenschap op scholen).

Voor de vaststelling van de schoolgids geldt dat het bevoegd gezag instemming moet krijgen van het ouder- en leerlingendeel van de medezeggenschapsraad. Daarnaast moet het bevoegd gezag, indien zij wil afwijken van de minimale klokuren als bedoeld in het eerste lid, afzonderlijke instemming vragen van het ouder- en leerlingendeel van de medezeggenschapsraad over het in de schoolgids opgenomen onderdeel met betrekking tot de vaststelling van het totaal aantal uren en het soort activiteiten dat als onderwijstijd wordt geprogrammeerd (artikel 14, eerste lid, onderdeel a en het vierde lid van de Wet medezeggenschap op scholen).

Artikel 10b17. Onderwijstijd doorlopende leerroute vmbo-mbo (BBL)

Op grond van artikel 8.1.1, derde lid, WEB staat toelating tot beroepsopleidingen voor zover het de beroepsbegeleidende leerweg betreft, uitsluitend open voor degenen voor wie de volledige leerplicht, bedoeld in paragraaf 2 van de Leerplichtwet 1969, is geëindigd. Zie verder de toelichting bij artikel 10b16.

Artikel 10b18. Examinering en diplomering VO binnen een doorlopende leerroute vmbo-mbo

Eerste lid

Op grond van artikel 37, eerste en tweede lid, van het Eindexamenbesluit VO worden het eerste en tweede tijdvak van het eindexamen in beginsel afgenomen in het laatste leerjaar van het voortgezet onderwijs. [In de WVO 20xx zal deze bepaling op wetsniveau worden opgenomen.] Op grond van artikel 37a, eerste lid, van het Eindexamenbesluit VO kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste (of direct daaraan voorafgaande) leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen. Omdat in een doorlopende leerroute vmbo-mbo het onderwijsprogramma van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs geïntegreerd zijn, wordt expliciet bepaald dat het VO-eindexamen wordt afgenomen in het tweede of derde leerjaar van de leerroute. Dat wil zeggen, het eindexamen kan worden afgesloten uiterlijk één jaar later dan in het reguliere VO.

In het vmbo wordt het eindexamen gewoonlijk afgenomen in het vierde leerjaar en kan in het voorlaatste jaar al in een of meer vakken eindexamen worden afgelegd. Het vierde leerjaar van het vmbo komt overeen met het tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo. In een doorlopende leerroute vmbo-mbo kan het eindexamen vmbo in zijn geheel afgesloten worden in het tweede of derde leerjaar. De leerling kan zowel in het eerste, tweede als derde leerjaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo eindexamens afleggen. Het is aan de school om te bepalen op welk moment in die periode de leerling het eindexamen afrondt. De mogelijkheid om eindexamens in meerdere jaren af te ronden, is niet hetzelfde als de mogelijkheid om examens te spreiden als bedoeld in artikel 59 Eindexamenbesluit VO.

Tweede lid

Net als in het reguliere voortgezet onderwijs kan de eindexamenkandidaat één keer gebruik maken van de mogelijkheid om het centrale examen in een vak te herkansen. Zo nodig kan de jongere in een doorlopende leerroute vmbo-mbo gebruik maken van deze mogelijkheid in het derde tijdvak van het centraal examen aansluitend aan het leerjaar waarin het gehele eindexamen is afgelegd.

Vierde lid

Dit lid maakt mogelijk dat de jongere in de doorlopende leerroute vmbo-mbo, die niet staat ingeschreven bij een vo-school, toch examen kan afleggen voor het vmbo en dat de directeur van de school de uitslag van het eindexamen kan vaststellen en aan de jongere een vmbo-diploma kan uitreiken.

Vijfde lid

Indien de jongere in een doorlopende leerroute vmbo-mbo al in een of meerdere vakken van het voortgezet onderwijs centraal examen heeft afgelegd, maar niet wordt bevorderd tot het volgende leerjaar, dan vervallen de resultaten. Daarnaast treedt dan ook de terugvaloptie in werking. Dit zorgt ervoor dat de jongere, ondanks tegenvallende resultaten, wel verzekerd is van een terugvaloptie, passend bij de mogelijkheden van de jongere.

Artikel 10b19. Terugvaloptie

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom een jongere die is gestart in een doorlopende leerroute vmbo-mbo deze mogelijk toch niet succesvol afrondt. Er kunnen verschillende redenen ten grondslag liggen aan het feit dat de jongere de doorlopende leerroute vmbo-mbo niet kan voortzetten. Voorbeelden hiervan zijn een verhuizing, dat het niveau van de opleiding niet goed aansluit of dat de jongere tussentijds besluit een andere opleiding te willen volgen. Als een jongere tussentijds uitvalt uit een doorlopende leerroute vmbo-mbo, dan moeten het bevoegd gezag van de school en het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs gezamenlijk zorgen dat de jongere alsnog in staat wordt gesteld om een diploma te halen. Afhankelijk van het moment binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo waarop de jongere uitvalt kan dat een vmbo-diploma of een mbo-diploma zijn. In de samenwerkingsovereenkomst maken beide bevoegde gezagsorganen afspraken over deze terugvaloptie.

Indien een leerling definitief van de school wordt verwijderd, als bedoeld in artikel 27, eerste lid, WVO, dan wordt daarmee ook de deelname aan de doorlopende leerroute vmbo-mbo beëindigd. Het bevoegd gezag van de school mag pas overgaan tot definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, als er een andere school of instelling gevonden is die bereid is de leerling toe te laten.

Artikel 10b20. Geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding

Jongeren die een doorlopende leerroute vmbo-mbo volgen als bedoeld in artikel 10b10 leggen binnen de eerste drie leerjaren van de doorlopende leerroute vmbo-mbo een eindexamen af voor het voortgezet onderwijs en sluiten de doorlopende leerroute vmbo-mbo af met het examen voor een beroepsopleiding. Artikel 10b20 geeft vo-scholen en mbo-instellingen de mogelijkheid om voor een specifieke categorie leerlingen een doorlopende route (de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding) in te richten, waarvan het vo-eindexamen geen verplicht onderdeel uitmaakt. In de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding kunnen jongeren in één doorlopende route, die start in het voortgezet onderwijs, een diploma van een basisberoepsopleiding halen, zonder daarvoor eerst het vmbo met een diploma af te moeten sluiten.

De geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding zoals opgenomen in dit artikel komt daarmee inhoudelijk overeen met de doorlopende leerroute vmbo-mbo, bedoeld in artikel 10b10, vierde lid, onderdeel a. Waarin deze beide routes van elkaar verschillen is echter dat jongeren in de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding niet verplicht zijn om een eindexamen van het vmbo af te leggen. Wel is het mogelijk om in een of meer vakken examens af te leggen, maar dat hoeft niet en de jongeren krijgen in beginsel ook geen vmbo-diploma.

Ook is de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding slechts bestemd voor jongeren die een grote kans lopen om voortijdig uit te vallen uit het onderwijs. Jongeren kunnen alleen tot de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding worden toegelaten als zowel het bevoegd gezag van de school als de ouders en de leerling zelf daarmee akkoord zijn. De doorlopende leerroutes vmbo-mbo staan in beginsel open voor alle leerlingen (mits de school die op het door de jongere gewenste niveau aanbiedt).

Vijfde lid

De bepalingen over de doorlopende leerroutes vmbo-mbo zijn van overeenkomstige toepassing op de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding. Ook in geval van een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding moet dus een samenwerkingsovereenkomst gesloten worden en zijn de bepalingen over inschrijving, cursusduur, onderwijstijd en de terugvaloptie van overeenkomstige toepassing.

Onderdeel E (artikel 33 WVO)

Met het nieuwe lid 5a wordt een teambevoegdheid gecreëerd voor vo-leraren en mbo-docenten die gezamenlijk het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of in de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding verzorgen.

Onderdeel F (artikel 33b WVO)

Ook mbo-docenten die beschikken over een getuigschrift pedagogisch-didactische scholing mogen aan een school voor voortgezet onderwijs delen van het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgen.

Onderdeel G (artikel 59a WVO)

Ook aangewezen scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (vso-scholen met een licentie om zelf eindexamens voor het voortgezet onderwijs af te mogen nemen) kunnen, samen met instellingen voor beroepsonderwijs, een doorlopende leerroute vmbo-mbo vormgeven. Voor de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs die zelf geen eindexamens mogen afnemen is in artikel 14a WEC geregeld dat zij ook doorlopende leerroutes vmbo-mbo kunnen vormgeven (zie artikel III).

Onderdeel H (artikel 96t WVO)

Omdat de jongere in de eerste twee leerjaren van de doorlopende leerroute vmbo-mbo op de school staat ingeschreven en daarna bij de instelling voor beroepsonderwijs, is de bekostiging van jongeren in een doorlopende leerroute vmbo-mbo in beginsel vanuit de reguliere bekostiging geregeld. In de eerste twee leerjaren van de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt de jongere bekostigd als leerling van de school voor voortgezet onderwijs. Vanaf het derde leerjaar wordt hij als deelnemer aan een beroepsopleiding bekostigd, op grond van de WEB.

De school en de instelling voor beroepsonderwijs kunnen op grond van dit artikel in de samenwerkingsovereenkomst (artikel 10b11 WVO) afspraken maken over de verdeling van de ontvangen gelden tussen de school en de instelling. Op deze manier kunnen de gemaakte kosten voor onderwijs gevolgd aan de school of instelling anders die waar de jongere op dat moment is ingeschreven, worden vereffend.

In de WEB wordt geen vergelijkbare bepaling opgenomen. Op het moment dat de leerling bij de instelling staat ingeschreven ontvangt de instelling bekostiging volgens hetgeen in artikel 2.2.1 en 2.2.2 van de WEB daarover is bepaald. In artikel 2.5.3 is vervolgens bepaald dat de instelling in de jaarrekening verantwoording aflegt over het financiële beheer van de instelling. Uit die jaarrekening moet blijken dat het om een rechtmatige en doelmatige besteding van de rijksbijdrage gaat. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs zal worden opgenomen dat het overdragen van bekostiging aan een school waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten vanwege de doorlopende leerroute vmbo-mbo.

Indien de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt verzorgd binnen een verticale scholengemeenschap, dan is het op grond van artikel 99, zesde lid, onderdeel b, WVO al mogelijk om bekostiging over te dragen tussen de VO-school en de MBO-instelling. Bij een aoc vinden het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs dat deel uitmaakt van

een doorlopende leerroute vmbo-mbo plaats binnen dezelfde instelling en hoeft er dus geen bekostiging overgedragen te worden.

Onderdeel I (artikel 103b WVO)

Bij de uitwisseling van leerlinggegevens tussen de VO-school en de MBO-instelling in het kader van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding is het gebruik van het persoonsgebonden nummer noodzakelijk. Daarom wordt hiervoor een grondslag gecreëerd in de wet.

Artikel II (Wet educatie en beroepsonderwijs)

Onderdeel A

Voorgesteld wordt een nieuwe begripsbepaling 'doorlopende leerroute vmbo-mbo' toe te voegen aan artikel 1.1.1. De doorlopende leerroute vmbo-mbo is een route waarin het voorbereidend beroepsonderwijs of het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs wordt geïntegreerd met het beroepsonderwijs tot één onderwijsprogramma.

Onderdeel B

Doordat wordt voorgesteld alle opleidingen of trajecten die op grond van een samenwerkingsovereenkomst worden verzorgd samen te voegen in twee artikelen (zie de onderdelen E tot en met H) wordt artikel 1.1.3 daarop aangepast. De artikelen 8.4.2 en 8.5.2 vervallen, waardoor ook de verwijzing naar de artikelen 8.4.2 en 8.5.2 in artikel 1.1.3, eerste en tweede lid, vervallen.

Dit onderdeel regelt daarnaast dat de bepalingen over de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding en de doorlopende leerroute vmbo-mbo (de nieuwe titel 5a) van toepassing zijn voor het openbaar onderwijs en bekostigingsvoorwaarden voor het bijzonder onderwijs. De inspectie zal toezien op de naleving van deze regels en bekostigingsvoorwaardendoor de onderwijsinstellingen.

Onderdeel C

Met de voorgestelde wijzigingen in artikel 2.5.5a, negende lid, van de WEB wordt in navolging van reeds eerder geregelde vergelijkbare situaties, toegestaan dat het persoonsgebonden nummer met bijbehorende studentgegevens in het geval van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding als bedoeld in artikel 10b20 van de Wet op het voortgezet onderwijs worden gedeeld tussen de betrokken instellingen en scholen.

Onderdeel D

Behalve voor beroepsopleidingen die niet starten aan het begin van een nieuw studiejaar, is in artikel 8.0.1, derde lid, van de WEB voorzien in twee andere uitzonderingen op de aanmeldplicht op uiterlijk 1 april. Dat is onder andere voor deelnemers aan een experiment op grond van het Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014–2022 (artikel 8.0.1, derde lid, onderdeel b). Deze studenten hebben met aanmelding en inschrijving aan de vmbo-opleiding al toegang tot de desbetreffende mbo-opleiding. In de WEB was in een uitzondering voorzien, omdat van artikel 8.0.1 van de WEB niet kan worden afgeweken voor een experiment. Aangezien wordt voorgesteld een wettelijke regeling te treffen kan artikel 8.0.1, derde lid, onderdeel b, vervallen. In het voorgestelde artikel 8.5.17 wordt artikel 8.0.1, buiten toepassing verklaard voor studenten aan een doorlopende leerroute vmbo-mbo. De aanmelddatum van 1 april blijft dus buiten toepassing voor studenten die een doorlopende leerroute vmbo-mbo volgen.

Onderdelen E tot en met H

Voorgesteld wordt alle opleidingen of trajecten die op grond van een samenwerkingsovereenkomst kunnen worden verzorgd samen te voegen in twee artikelen. In het voorgestelde artikel 8.4.1 staan de samenwerkingsovereenkomsten met het vmbo, de huidige artikel 8.4.1 en 8.4.2. Daaraan wordt de samenwerkingsovereenkomst voor de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding toegevoegd. Voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo is in het voorgestelde artikel 8.5a.3 bepaald dat deze plaatsvindt op grond van een samenwerkingsovereenkomst. In het voorgestelde artikel 8.5.1 staan de samenwerkingsovereenkomsten die gesloten kunnen worden tussen de instelling en het bevoegd gezag van de school voor voortgezet speciaal onderwijs. De huidige artikelen 8.5.1 en 8.5.2. Daaraan worden de doorlopende leerroute vmbo-mbo en de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding toegevoegd.

Daarnaast bepalen de nieuw voorgestelde artikelen 8.4.1 en 8.5.1 waaraan een samenwerkingsovereenkomst moet voldoen. Daarbij wordt voor de desbetreffende opleiding of trajecten steeds verwezen naar de WVO waarin is opgenomen waaraan de samenwerkingsovereenkomst moet voldoen.

Onderdeel I

Artikel 8.5a.1

In dit voorgestelde artikel wordt omwille van de leesbaarheid een begripsbepalingen van 'school' opgenomen. Deze begripsbepaling geldt voor de voorgestelde titel 5a die over de doorlopende leerroute vmbo-mbo gaat. Onder school wordt verstaan een school voor voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de Wet op het voortgezet onderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van voornoemde wet.

Artikel 8.5a.2

Dit voorgestelde artikel bepaalt welke leerwegen van het voorbereidend beroepsonderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs worden geïntegreerd met welke beroepsopleidingen. Wat de beroepsopleidingen betreft gaat het om een basisberoepsopleiding, vakopleiding of middenkaderopleiding. Wat betreft de entreeopleiding bestaat al de mogelijkheid tot samenwerking met het vmbo (artikel 8.4.2¹⁸). De specialistenopleiding is bedoeld voor studenten die al een diploma voor een vakopleiding hebben en kan daarom dus niet in een doorlopende leerroute vmbo-mbo worden aangeboden.

Artikel 8.5a.3

In artikel II, onderdelen E en G, zijn diverse mogelijkheden tot het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst opgenomen. In dit voorgestelde artikel 8.5a.3, eerste lid, wordt voor het regulier onderwijs een grondslag voor de samenwerkingsovereenkomst voor een doorlopende leerroute vmbo-mbo opgenomen. Het tweede lid bepaalt door middel van een verwijzing naar de WVO waaraan de samenwerkingsovereenkomst moet voldoen.

In het derde lid is bepaald dat er geen samenwerkingsovereenkomst gesloten wordt als de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt aangeboden binnen een verticale scholengemeenschap of een agrarisch opleidingscentrum. Reden daarvan is dat het bevoegd gezag dan steeds zowel de instelling als de school in stand houdt, of in het geval van een agrarisch opleidingscentrum zowel het beroepsonderwijs als het voortgezet onderwijs plaatsvindt binnen dezelfde instelling en dus onder verantwoordelijkheid van hetzelfde bevoegd gezag. Wel moeten met betrekking tot de doorlopende leerroute vmbo-mbo in dat geval dezelfde onderwerpen geregeld worden

---

¹⁸ In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld artikel 8.4.2 te integreren met artikel 8.4.1.

die anders in een samenwerkingsovereenkomst opgenomen zouden worden. Dat geldt alleen niet voor het artikel 10b11, tweede lid, onderdeel i, omdat er indien het bevoegd gezag zowel de school als de instelling voor beroepsonderwijs in stand houdt geen sprake is van meerdere partijen en dus ook niet van mogelijke geschillen tussen die partijen.

Artikel 8.5a.4

In het voorgestelde artikel 8.5a.4 is opgenomen dat per 1 augustus van het derde studiejaar van de doorlopende leerroute vmbo-mbo deze route wordt aangemerkt als een beroepsopleiding. Op dat moment zijn de bepalingen van de WEB die gelden voor een beroepsopleiding van toepassing, tenzij daarvan in de nieuwe titel 5a van hoofdstuk 8 is afgeweken. Daarnaast blijft de WVO van toepassing als dit expliciet in voornoemde titel is bepaald.

Artikel 8.5a.5

Dit voorgestelde artikel bepaalt de verantwoordelijkheid van de instelling voor een leerling in een doorlopende leerroute vmbo-mbo. Het gaat hier dus om een leerling in de eerste twee jaar van de route. De hoofdregel is dat de inschrijving leidend is voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de instelling en de school, zie het voorgestelde artikel 10b14 van de Wet op het voortgezet onderwijs. Het eerste lid bepaalt dat een leerling die de doorlopende leerroute vmbo-mbo volgt toegang kan krijgen tot het beroepsonderwijs en de examenvoorzieningen van de instelling. Wel moet die leerling dan bij de school waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten staan ingeschreven. Het tweede lid bepaalt dat, in afwijking van de hoofdregel, de instelling verantwoordelijk is voor het beroepsonderwijs, mbo-examinering en -diplomeringen.

Op grond van het derde lid wordt, voordat de leerling in de doorlopende leerroute vmbo-mbo start met het beroepsonderwijs, door de leerling en de instelling een overeenkomst gesloten. Hierin worden in ieder geval de onderwerpen opgenomen bedoeld in artikel 8.1.3, derde lid, van de WEB. Dat zijn bijvoorbeeld het onderwijsprogramma en het aantal onderwysuren. Aanvullend wordt ook opgenomen de wijze waarop uitwerking wordt gegeven aan de terugvaloptie van artikel 10b19 van de Wet op het voortgezet onderwijs. Per onderdeel zal het bevoegd gezag bekijken wat van toepassing is op de leerling. Zo zal voor wat betreft het verzuimbeleid in de onderwijsovereenkomst moeten worden opgenomen dat zolang de student ingeschreven staat bij de school, het verzuimbeleid van de school van toepassing is en na inschrijving aan de mbo-instelling het verzuimbeleid van de mbo-instelling geldt. Als beroepsonderwijs pas voor het eerst wordt gevolgd als de student bij de instelling moet worden ingeschreven, wordt op grond van artikel 8.1.3, eerste lid, van de WEB de onderwijsovereenkomst gesloten voordat de student wordt ingeschreven.

In het vierde lid wordt bepaald dat de examencommissie gedurende de gehele doorlopende leerroute vmbo-mbo de bevoegdheden uitoefent, bedoeld in artikel 7.4.5a en verantwoordelijk is voor de in dat artikel opgenomen taken. Dit betekent bijvoorbeeld dat de examencommissie de enige is die bevoegd is tot het uitreiken van mbo-diploma's, certificaten en de instellingsverklaring.

In het vijfde lid is bepaald dat de leerling als deelnemer wordt gezien ten aanzien van de beroepspraktijkvorming. Dit betekent dat de artikelen 7.2.8 tot en met 7.2.10 in dat geval van overeenkomstige toepassing zijn op de leerling.

De samenwerkingsovereenkomst tussen beide bevoegde gezagen bevat vooral afspraken over de onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling, maar doet niets af aan de wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling zoals die voortvloeit uit dit wetsvoorstel. Zo kan een bekostigingssanctie worden opgelegd aan de school of instelling van inschrijving, maar kunnen de bevoegde gezagsorganen afspreken dat zij deze onderling verdelen.

Artikel 8.5a.6

In dit voorgestelde artikel is opgenomen dat de instelling de student ook onderwijs kan laten ontvangen dat de school verzorgt. Op het moment dat de mbo-instelling verantwoordelijk wordt voor de student (bij inschrijving van de leerling door de school bij de instelling) zijn meestal nog niet alle vo-vakken afgerond. Het eerste lid maakt duidelijk dat in die situatie de student ook onderwijs kan ontvangen dat de vo-school verzorgt. Dit lid stelt daarnaast buiten twijfel dat de studenten die het vo-eindexamen nog niet hebben behaald daartoe door de mbo-instelling in de gelegenheid worden gesteld. In artikel 29, eerste lid, van de WVO, is voor leerlingen die het reguliere voortgezet middelbaar beroepsonderwijs volgen een vergelijkbare bepaling opgenomen. Het tweede lid bepaalt dat de school verantwoordelijk is voor de delen van het onderwijsprogramma die behoren tot het van de doorlopende leerroute vmbo-mbo deel uitmakende voorbereidend beroepsonderwijs onderwijs of of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en het afnemen van vo-examens. Dat is dus ook het geval als de leerling al is ingeschreven als student aan de instelling.

Artikelen 8.5a.7 tot en met 8.5a.9

Voor een toelichting wordt verwezen naar de parallelle bepalingen die zijn opgenomen in de WVO, artikel I, onderdelen D, (de voorgestelde artikelen 10b15 tot en met 10b17) van deze artikelsgewijze toelichting.

Artikel 8.5a.10

Voor een toelichting wordt verwezen naar artikel I, onderdeel E, van deze artikelsgewijze toelichting.

Artikel 8.5a.11

In het voorgestelde artikel 8.5a.11 wordt geregeld dat de instelling de gegevens die nodig zijn voor de inschrijving in de administratie opneemt. In de doorlopende leerroute vindt de inschrijving plaats bij de school. Op grond van de voorgestelde wijziging van artikel 103b, zevende lid, van de WVO geeft de school deze gegevens door aan de instelling. De instelling neemt deze gegevens vervolgens op in de administratie. Dezelfde bepaling is opgenomen in artikel 8.1.1a, vijfde lid, van de WEB voor de reguliere gevallen waarin de inschrijving rechtstreeks plaatsvindt bij de instelling. Het tweede lid verplicht de instelling de resultaten te verwerken op een wijze die aansluit bij de verwerking van resultaten door het bevoegd gezag van de school. De voorgestelde wijziging van artikel 2.5.5a, negende lid, van de WEB, zorgt ervoor dat de gegevens uitgewisseld kunnen worden met de school (artikel II, onderdeel C).

Artikel 8.5a.12

Dit voorgestelde artikel bepaalt welke artikelen van de WEB niet van toepassing zijn op de doorlopende leerroute vmbo-mbo. Dit zijn de artikelen over de studieduur (artikel 7.2.4.a) en onderwijstijd (art 7.2.7, derde en vierde lid) aangezien de doorlopende leerroute een afwijkende studieduur en onderwijstijd kent. Verder zijn een aantal artikelen uit hoofdstuk 8 niet van toepassing. Het gaat om artikelen over de aanmelddatum voor 1 april, aanmelding en inschrijving, bindend studieadvies en (nadere) vooropleidingseisen.

Artikel 8.5a.13

In dit artikel wordt voor de geïntegreerde route vmbo-mbo die op grondslag van een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in de artikelen 8.4.1, eerste lid, onderdeel c, of 8.5.1, eerste lid, onderdeel c, wordt verzorgd deze titel van overeenkomstige toepassing verklaard.

Deze titel is daarnaast van toepassing op een doorlopende leerroute vmbo-mbo die op grondslag van een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in artikel 8.5.1, eerste lid, onderdeel d, wordt verzorgd (dus met een school voor voortgezet speciaal onderwijs).

Artikel III (artikel 14a Wet op de expertisecentra)

Deze wijziging maakt het mogelijk dat ook het bevoegd gezag van een school voor voortgezet speciaal onderwijs samen met het bevoegd gezag van een instelling voor beroepsonderwijs een doorlopende leerroute vmbo-mbo kan inrichten voor de leerlingen die aan die school het uitstroomprofiel vervolgonderwijs volgen.

Artikelen IV (artikelen 4a en 4c Leerplichtwet 1969) en VII (artikelen 11 en 13 Leerplichtwet BES)

Met de wijzigingen in de Leerplichtwet 1969 wordt bepaald dat jongeren ook aan de leerplicht voldoen als ze het volledige onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding volgen. De Leerplichtwet BES wordt overeenkomstig gewijzigd.

Artikel V (Wet voortgezet onderwijs BES)

De wijzigingen die dit wetsvoorstel doorvoert in de WVO BES komen grotendeels overeen met de wijzigingen in de WVO. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de wijzigingen in de WVO (artikel I) en de wijzigingen in de WVO BES (artikel V) zich tot elkaar verhouden. Voor een toelichting op de onderdelen van artikel V wordt verwezen naar de overeenkomstige toelichting op de onderdelen van artikel I. Hierna wordt slechts op enkele bijzonderheden voor Caribisch Nederland ingegaan.

Artikel I (WVO)	Artikel V (WVO BES)	
onderdeel A (artikel 1)	onderdeel A (artikel 1)	
-	onderdeel B (artikel 12a)	zie toelichting hierna
onderdeel B (artikel 10b8)	onderdeel C (artikel 26)	
onderdeel C (artikel 10b9)	onderdeel D (artikel 27)	
onderdeel D (artikelen 10b10 t/m 10b20)	onderdeel E (artikelen 27a t/m 27k)	
onderdeel E (artikel 33)	onderdeel F (artikel 80)	
onderdeel F (artikel 33b)	onderdeel G (artikel 82)	
onderdeel G (artikel 59a)	-	De WVO BES kent geen parallelle bepaling
onderdeel H (artikel 96s)	onderdeel H (artikel 170)	
onderdeel I (artikel 103b)	onderdeel I (artikel 179)	

Onderdeel A, onder 2, onderdeel B, en onderdeel E, wat betreft de artikelen 27f, 27g en 27h WVO BES

In Caribisch Nederland gelden op dit moment eisen die ten aanzien van de studieduur en onderwijstijd van beroepsopleidingen enigszins afwijken van de overeenkomstige bepalingen voor beroepsopleidingen in Europees Nederland. Artikel V, onderdelen K en L, van de Wet van 26 juni 2013 tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs (Stb. 2013, 288) zijn namelijk nog niet in werking getreden. Die onderdelen hebben betrekking op de artikelen 7.2.4a en 7.2.6 WEB BES (vergelijk de huidige artikelen 7.2.4a en 7.2.7 WEB).

Beoogd wordt om artikel V, onderdeel A, onder 2, onderdeel B, onder 2, en onderdeel E, wat betreft de artikelen 27f, 27g en 27h, WVO BES, zoals opgenomen in dit wetsvoorstel, in werking te laten treden op het moment waarop ook artikel V, onderdelen K en L, van de Wet van 26 juni 2013 (Stb. 2013, 288) in werking treden. Tot die tijd wordt in een nieuw vijfde lid van artikel 12a WVO BES (tijdelijk) geregeld dat onderwijstijd binnen het voortgezet onderwijs ook ingevuld kan worden met onderdelen

van het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo of van de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding (artikel V, onderdeel B, onder 1). Zodra voor Caribisch Nederland dezelfde eisen met betrekking tot studieduur en onderwijstijd gaan gelden als in Europees Nederland zal artikel 12a, vijfde lid, WVO BES komen te vervallen (onderdeel B, onder 2). En dan treden dus de artikelen 27f tot en met 27h, WVO BES in werking, die inhoudelijk overeenkomen met de artikelen 10b15 tot en met 10b17 WVO.

De toevoeging van de begripsbepaling van het begrip "begeleide onderwijsuren" in artikel 1 WVO BES hangt samen met het gebruik van dat begrip in de artikelen 27g en 27h WVO BES (Artikel V, onderdeel A, onder 2).

Artikel VI (Wet educatie en beroepsonderwijs BES)

Artikel VI wijzigt de WEB BES. Deze wet heeft betrekking op Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De voorgestelde wijzigingen van de WEB BES maken het mogelijk om doorlopende leerroutes vmbo-mbo en een geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding aan te bieden. Deze mogelijkheid zal alleen gelden voor Bonaire. De school op Saba en de school op Sint-Eustatius hanteren de Engelstalige inrichting en examenstructuur van de CXC, dat in feite al een doorlopende leerroute is. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van het algemeen deel van deze toelichting.

De artikelsgewijze toelichting bij artikel II is gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing op het beroepsonderwijs in Caribisch Nederland. In onderstaande tabel wordt het verband tussen artikel II en artikel VI weergegeven en staat, indien van toepassing, in de laatste kolom vermeld waarom een onderdeel niet is opgenomen in de WEB BES.

Artikel II (WEB)	Artikel VI (WEB BES)	Reden afwijking
Onderdeel A (artikel 1.1.1)	Onderdeel A (artikel 1.1.1)	
Onderdeel B (artikel 1.1.3)	Onderdeel B (artikel 1.1.2)	
Onderdeel C (artikel 2.5.5a)	Onderdeel C (artikel 2.3.4)	
Onderdeel D (artikel 8.0.1)	-	Hoofdstuk 8 Titel 0 is nog niet in werking getreden op de BES (Stb. 2016, 362). Mocht die titel in werking treden dan zal artikel 8.0.1, derde lid, gewijzigd worden zoals in artikel II, onderdeel D, is gebeurd.
Onderdeel E (artikel 8.4.1)	Onderdeel E (artikel 8.4.1)	
Onderdeel F (artikel 8.4.2)	Onderdeel F (artikel 8.4.2)	
Onderdeel G (artikel 8.5.1)	-	In Caribisch Nederland is <u>geen speciaal onderwijs</u> .
Onderdeel H (artikel 8.5.2)	-	In Caribisch Nederland is <u>geen speciaal onderwijs</u> .
Onderdeel I (artikelen 8.5a.1 t/m 8.5a.13)	Onderdeel G (artikelen 8.4a.1 t/m 8.4a.13)	Op sommige punten is afgeweken, zie toelichting hieronder.

In Caribisch Nederland bestaat weliswaar een examencommissie, maar is het artikel dat de taken en bevoegdheden regelt nog niet in werking getreden (artikel 7.4.7a). Daarom zal het voorgestelde artikel 8.4a.5, vierde lid, pas in werking treden als artikel 7.4.7a in werking treedt.

Voor de voorgestelde artikelen 8.4a.7 tot en met 8.4a.9 betreffende studieduur en onderwijstijd geldt hetzelfde. Deze artikelen treden pas in werking zodra artikel 7.2.4a in werking treedt respectievelijk de voorgestelde wijziging van artikel 7.2.6 (Stb. 2013, 288). Tot die tijd is een wijziging van het huidige artikel 7.2.6 WEB BES noodzakelijk om de doorlopende leerroute vmbo-mbo en de geïntegreerde route vmbo-mbo mogelijk te maken. Artikel VI, onderdeel D, zorgt voor die wijziging.

Artikel VIII. Inwerkingtreding

De beoogde datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is 1 augustus 2020.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven